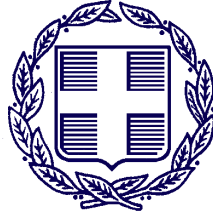

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΜΑΔΡΙΤΗΣ

ΟΔ.ΓΕΝ.30 - 02
ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

Ανδα. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	4
1. Γενικά χαρακτηριστικά χώρας	4
2. Δημογραφικά και άλλα στοιχεία	6
3. Βασικά μακροοικονομικά μεγέθη αγοράς	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	10
1. Θεσμικό πλαίσιο	10
2. Στρατηγική εισόδου.....	20
3. Καταναλωτικά Πρότυπα.....	21
4. Βιομηχανική Ιδιοκτησία.....	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ. ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ – ΔΑΣΜΟΛΟΓΗΣΗ	23
1. Συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας.....	23
2. Φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων.....	23
3. Φορολογία επιχειρήσεων.....	26
4. Φόροι Τοπικής Αυτοδιοίκησης	29
5. Φόρος Προστιθέμενης Αξίας	29
6. Κατ' αποκοπή φορολόγηση επαγγελματικών δραστηριοτήτων αυτοαπασχολούμενων.....	32
7. Τελωνειακά καθεστώτα, δασμοί.....	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ – ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ – ΠΡΟΜΗΘΕΙΣ – ΠΡΟΤΥΠΑ - ΣΗΜΑΤΑ	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ. ΚΛΑΔΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η. ΧΡΗΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	51

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Γενικά χαρακτηριστικά χώρας

Το Βασίλειο της Ισπανίας καταλαμβάνει έκταση 505.980 τετραγωνικών χιλιομέτρων στα νοτιοδυτικά της Ευρώπης, είναι η δεύτερη μεγαλύτερη χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η πέμπτη στην Ευρώπη. Πρωτεύουσά της είναι η Μαδρίτη. Το έδαφος της Ισπανίας καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της Ιβηρικής Χερσονήσου, περιλαμβάνει δε τις Βαlearίδες Νήσους στη Μεσόγειο Θάλασσα, τις Κανάριες Νήσους στον Ατλαντικό Ωκεανό, και τις πόλεις της Βόρειας Αφρικής Θέουτα και Μελίγια. Βασική γλώσσα εργασίας είναι η ισπανική (μολονότι ορισμένες από τις 17 Αυτόνομες Κοινότητες έχουν τη δική τους, συγκεκριμένα η Καταλονία, η Γαλικία, η Χώρα των Βάσκων).

Παρά τις διαφορές μεταξύ των διαφόρων περιφερειών της Ισπανίας, το κλίμα της χώρας θεωρείται εν γένει μεσογειακό. Ο καιρός στη βόρεια παράκτια περιοχή είναι ήπιος και, ως επί το πλείστο, βροχερός όλο το χρόνο, δίχως ακραίες θερμοκρασίες το χειμώνα και το καλοκαίρι. Το κλίμα στην ακτογραμμή της Μεσογείου, συμπεριλαμβανομένων των Βαlearίδων Νήσων, της Θέουτα και της Μελίγια, είναι ήπιο τον χειμώνα και ζεστό-ξηρό το καλοκαίρι. Πιο ακραίες διαφορές παρατηρούνται στο εσωτερικό της χερσονήσου, όπου το κλίμα είναι μάλλον ξηρό, με κρύους χειμώνες και ζεστά καλοκαίρια. Οι Κανάριες Νήσοι έχουν ιδιαίτερο κλίμα, με θερμοκρασίες περί τους 20 βαθμούς κατά μέσο όρο όλο το χρόνο και μικρές διακυμάνσεις.

Διοικητικά η Ισπανία είναι οργανωμένη σε 17 Αυτόνομες Κοινότητες (Αυτονομίες), η καθεμία από τις οποίες περιλαμβάνει μία ή περισσότερες επαρχίες (συνολικά 50), καθώς και τις αυτόνομες πόλεις της Θέουτα και της Μελίγια στη Βόρεια Αφρική. Κάθε Αυτόνομη Κοινότητα ασκεί τις εξουσίες που της έχουν ανατεθεί από το Σύνταγμα, όπως ορίζεται στο "καταστατικό αυτονομίας" της. Οι Αυτόνομες Κοινότητες διαθέτουν ένα βαθμό οικονομικής αυτονομίας, ενώ λαμβάνουν επίσης επιχορηγήσεις από το γενικό προϋπολογισμό του κράτους.

Το πολίτευμα της Ισπανίας είναι η κοινοβουλευτική μοναρχία. Το Σύνταγμα του 1978

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

κατοχυρώνει τα θεμελιώδη πολιτικά δικαιώματα και τις δημόσιες ελευθερίες. Η νομοθετική εξουσία ασκείται από το Κοινοβούλιο που περιλαμβάνει την Κάτω Βουλή και τη Γερουσία, τα μέλη των οποίων εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία κάθε τέσσερα χρόνια. Προς το τέλος της προηγούμενης δεκαετίας παρατηρήθηκε στη χώρα πολιτική κρίση, ιδίως μετά τον Οκτώβριο του 2017, όταν η Κοινότητα της Καταλονίας διεξήγαγε μη αναγνωρισμένο δημοψήφισμα για την ανεξαρτησία της. Στις αρχές Ιουνίου 2018, ο σοσιαλιστής Pedro Sánchez έγινε Πρωθυπουργός της Ισπανίας μετά την υπερψήφιση πρότασης μομφής κατά του απερχόμενου ηγέτη της δεξιάς παράταξης, Mariano Rajoy. Ο κ. Sánchez είναι ο έβδομος Πρωθυπουργός της Ισπανίας, μετά την επιστροφή της χώρας στη δημοκρατία στα μέσα της δεκαετίας του 1970, έπειτα από το θάνατο του δικτάτορα Francisco Franco. Τον Απρίλιο 2019 πραγματοποιήθηκαν εθνικές εκλογές με το σοσιαλιστικό κόμμα PSOE να αναδεικνύεται πρώτο. Εν συνεχεία, οι εκλογές επαναλήφθηκαν το Νοέμβριο 2019, με αποτέλεσμα να σχηματιστεί Κυβέρνηση συνασπισμού με συμμετοχή των κομμάτων PSOE (σοσιαλιστικό) και Unidas Podemos (αριστερό). Το καλοκαίρι 2023 έλαβαν χώρα εθνικές εκλογές, στις οποίες αναδείχθηκε πρώτο το Λαϊκό Κόμμα (PP), ωστόσο έπειτα από μακρά περίοδο πολιτικών ζυμώσεων, το Νοέμβριο 2023 σχηματίστηκε νέα Κυβέρνηση συνασπισμού υπό το σοσιαλιστικό κόμμα PSOE, με τη συμμετοχή του αριστερού κόμματος SUMAR και τη στήριξη μικρότερων εθνικιστικών πολιτικών σχηματισμών από τις Αυτόνομες Κοινότητες της χώρας (συγκεκριμένα των Esquerra Republicana και Junts από την Καταλονία, EH Bildu και PNV από την Χώρα των Βάσκων, BNG από τη Γαλικία και CC από τις Κανάριες Νήσους).

Αποτέλεσμα της σημαντικότερης καθυστέρησης σχηματισμού νέας Κυβέρνησης, της συναφούς δυσκολίας επίτευξης πολλαπλών συμβιβασμών στο πλαίσιο της νέας Κυβέρνησης συνασπισμού, καθώς και της διενέργειας τοπικών εκλογών στις αρχές και στα μέσα του 2024 σε κρίσιμες Αυτόνομες Κοινότητες της χώρας (Γαλικία, Χώρα Βάσκων, Καταλονία), δεν κατέστη εφικτή η ψήφιση κρατικού προϋπολογισμού για το 2024 και το Κράτος λειτούργησε με τον προϋπολογισμό του 2023 στον οποίο δόθηκε χρονική παράταση, χωρίς ασφαλώς να έχει τη δυνατότητα η Κυβέρνηση να εφαρμόσει τα περισσότερα από τα στοιχεία του προγράμματός της. Το ίδιο ακριβώς σενάριο επαναλήφθηκε το 2025, έτος για το οποίο έγινε πολύ γρήγορα σαφές ότι ο κυβερνητικός συνασπισμός δεν θα μπορούσε να «περάσει» τον προϋπολογισμό του από τα νομοθετικά

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

σώματα της χώρας, με το πιο πιθανό ενδεχόμενο την άσκηση «βέτο» από την Γερουσία, ακόμη και στην περίπτωση που το σχέδιο προϋπολογισμού κατόρθωνε να περάσει από το Κογκρέσο των Αντιπροσώπων. Στο τέλος Νοεμβρίου 2024, η ισπανική Κυβέρνηση άρχισε να εγκαταλείπει την προοπτική παρουσίασης του σχεδίου κρατικού προϋπολογισμού για το 2025 εντός του 2024, αφού έκρινε ότι δεν διέθετε επαρκή χρονικά περιθώρια. Στην αρχική σκέψη της Κυβέρνησης ήταν να ολοκληρώσει την διαπραγμάτευση με τους πολιτικούς της εταίρους σχετικά με τη φορολογία και εν συνεχεία να παρουσιάσει νέο σχέδιο του προϋπολογισμού κατά τους πρώτους μήνες του επόμενου έτους, υποβάλλοντας την πρόταση προϋπολογισμού για το 2025 στο Κογκρέσο από τον Ιανουάριο 2025 και έπειτα. Ωστόσο, στην πορεία αυτή η προοπτική ουσιαστικά εγκαταλείφθηκε, αν και η ισπανική Κυβέρνηση δεν την απεμπόλησε επισήμως.

2. Δημογραφικά και άλλα στοιχεία

Ο πληθυσμός της χώρας είναι 49,15 εκατ. κάτοικοι. Με βάση στοιχεία Απριλίου 2025, οι Ισπανοί πολίτες υπολογίζονται σε 42,21 εκατ. ενώ οι αλλοδαποί σε 6,95 εκατ. Το 50,9% του πληθυσμού αποτελείται από γυναίκες και το 49,1% από άνδρες. Η μέση ηλικία είναι 45,6 έτη η οποία βαίνει διαρκώς και με ταχείς ρυθμούς αυξανόμενη (στοιχεία EUROSTAT 2024), ενώ το προσδόκιμο ζωής ανέρχεται στα 81,3 έτη για τους άνδρες και στα 86,7 έτη για τις γυναίκες (στοιχεία EUROSTAT 2023). Το εργατικό δυναμικό ανέρχεται σε 24,55 εκατ. άτομα, με ποσοστό συμμετοχής επί του ενεργού πληθυσμού στο 58,57% (στοιχεία α' τριμήνου 2025). Σε σύγκριση με άλλες χώρες του ΟΟΣΑ, ο πληθυσμός της Ισπανίας είναι σχετικά μικρής ηλικίας, το 13,2% είναι κάτω των 15 ετών, το 66,4% είναι μεταξύ 16 και 64 ετών και το 20,4% είναι 65 ετών και άνω (στοιχεία αρχών 2024). Επισημαίνεται ότι η σημαντική εισροή μεταναστών τις τελευταίες δεκαετίες -η οποία εντούτοις αντιστράφηκε την περίοδο της οικονομικής κρίσης της παρελθούσης δεκαετίας- αντιστάθμισε ως ένα βαθμό τις συνέπειες της γήρανσης του πληθυσμού.

Η Ισπανία μετέχει ως μέλος στους περισσότερους διεθνείς οργανισμούς. Ειδικότερα, όσον αφορά εκείνους με οικονομικό αντικείμενο, σημειώνονται ενδεικτικά: Asian Development Bank, African Development Bank, Banco Centroamericano de Integración Económica, Bank of International Settlements, EBRD, EIB, European Space Agency, Food and Agriculture Organization, Inter-American Development Bank, IAEA, IBRD, ICAO, IDA,

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

International Energy Agency, IFAD, IFC, ILO, IMF, International Maritime Organization, International Mobile Satellite Organization, International Organization for Migration, International Telecommunication Union, MIGA, OECD, Paris Club, Permanent Court of Arbitration, UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, World Tourism Organization, World Customs Organization, World Intellectual Property Organization, World Trade Organization.

Η Ισπανία έχει τη 15^η μεγαλύτερη σε μέγεθος οικονομία παγκοσμίως και την 4^η στην Ε.Ε. (στοιχεία Παγκόσμιας Τράπεζας έτους 2023). Είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (τότε ΕΟΚ) από το 1986, χρησιμοποιεί το ευρώ ως επίσημο νόμισμά της από το 2002, ενώ είναι μέλος της Ευρωζώνης από το 1999. Επιπλέον, είναι μέλος του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης και του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου από την ίδρυσή τους. Παρά την ύφεση των τελευταίων ετών, η ισπανική οικονομία παραμένει ανεπτυγμένη, διαφοροποιημένη και ανταγωνιστική. Κύρια χαρακτηριστικά που της προσδίδουν δυναμικότητα και την καθιστούν ενδιαφέρουσα αγορά στόχο είναι: το μέγεθος της αγοράς, ο υψηλός βαθμός οικονομικής ελευθερίας, η παρουσία ανταγωνιστικών επιχειρήσεων, τα υψηλά καταναλωτικά πρότυπα, η προσέλκυση μεγάλου αριθμού τουριστών, η ιδιότητά της ως πύλης για την Λατινική Αμερική, η ποιότητα εξειδικευμένων προμηθευτών και το ανεπτυγμένο δίκτυο υποδομών.

Οι μεγαλύτερες πόλεις είναι η πρωτεύουσα, Μαδρίτη, ακολουθούμενη από τη Βαρκελώνη, οι οποίες αποτελούν τα δύο μεγαλύτερα κέντρα επενδύσεων στην Ισπανία. Ακολουθούν η Βαλένθια, η Σεβίλλη, η Σαραγόσα και η Μάλαγα. Η Βαρκελώνη θεωρείται το μεγαλύτερο κέντρο υψηλής τεχνολογίας και νεοφυών τεχνολογικών επιχειρήσεων στην Ισπανία, καθώς και το τρίτο δημοφιλέστερο στην Ευρώπη, πίσω από το Βερολίνο και το Λονδίνο. Σημειώνεται επίσης ότι η Μαδρίτη, το δεύτερο μεγαλύτερο τεχνολογικό κέντρο νεοφυών επιχειρήσεων στην Ισπανία, βρίσκεται στην δέκατη θέση της ευρωπαϊκής κατάταξης, ενώ έχει επίσης καταφέρει να προσελκύσει πολλές επενδύσεις τα τελευταία έτη ιδιαίτερα στον τομέα χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, μετά την έξοδο του Ην. Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σημαντικά βιομηχανικά κέντρα για την Ισπανία αποτελούν η Μαδρίτη και η Βαρκελώνη, ενώ ακολουθούν οι υπόλοιπες μεγάλες πόλεις της Ισπανίας και, συγκεκριμένα, η Βαλένθια, το Μπιλμπάο, η Σεβίλλη και η Σαραγόσα. Η χώρα διαθέτει εκτεταμένο δίκτυο υποδομών στους τομείς των μεταφορών και των επικοινωνιών. Σημειώνεται, ενδεικτικά, ότι

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

η Ισπανία διαθέτει ένα εκ των πλέον αξιόλογων παγκοσμίως δίκτυο σιδηροδρομικών γραμμών που καλύπτεται σε μεγάλο βαθμό από υπερταχείες αμαξοστοιχίες.

3. Βασικά μακροοικονομικά μεγέθη αγοράς

Έπειτα από το 2020, όταν η ισπανική οικονομία δοκιμάστηκε από την πανδημία, το 2021 αυτή ανέκαμψε σε σημαντικό βαθμό, καταγράφοντας μεγέθυνση κατά 6,7%, ενώ και το 2022 κατέγραψε μεγέθυνση της τάξεως του 6,2%, παρά τις δυσοίονες εκτιμήσεις που ακολούθησαν το ξέσπασμα του πολέμου στην Ουκρανία και την εκρηκτική άνοδο των τιμών της ενέργειας από τις αρχές του έτους. Το 2023 ο ρυθμός ανάπτυξης εμφανίστηκε σχετικά μειωμένος, ωστόσο σε ικανοποιητικό επίπεδο σε σύγκριση με τους ρυθμούς ανάπτυξης της ευρωζώνης, στο 2,7%, ενώ το 2024 η ανάπτυξη της Ισπανίας έφθασε στο 3,2%.

Σημαντικό πρόβλημα για την ισπανική οικονομία αποτελεί διαχρονικά η ανεργία, παρά τις συστηματικές προσπάθειες των ισπανικών Κυβερνήσεων της τελευταίας δεκαετίας να την μειώσουν. Το 2020 ο σχετικός δείκτης έφθασε στο 15,5%, το 2021 μειώθηκε ελαφρά σε 14,9%, το 2022 ανήλθε σε 13%, το 2023 σε 12,2% και το 2024 ακόμη χαμηλότερα, σε 11,3%. Ο πληθωρισμός, ο οποίος είχε καταγράψει σημαντική άνοδο στη διάρκεια του 2022 φθάνοντας το 10,8% τον Ιούλιο (υψηλότερο επίπεδο από το 1984), στη συνέχεια έδειξε τάσεις αποκλιμάκωσης. Ο ετήσιος ρυθμός πληθωρισμού το 2022 ανήλθε σε 8,3%, ενώ το 2023 ο πληθωρισμός αποκλιμακώθηκε περαιτέρω με ταχύτατο ρυθμό, κλείνοντας το έτος με 3,4%, ως αποτέλεσμα, μεταξύ άλλων, των μέτρων που είχε λάβει η ισπανική Κυβέρνηση με σκοπό την δραστική μείωσή του, όπως η υιοθέτηση χαμηλότερων συντελεστών ΦΠΑ στα τρόφιμα και την ενέργεια. Το 2024, ο πληθωρισμός ανήλθε σε 2,9%, παρά τις πληθωριστικές πιέσεις που σημειώθηκαν στη διάρκεια του έτους. Το δημόσιο χρέος της Ισπανίας εξακολουθεί να υπερβαίνει το 100% του ΑΕΠ, ανερχόμενο σε 109,5% του ΑΕΠ στο τέλος του 2022, σε 105,1% του ΑΕΠ στο τέλος του 2023 και σε 101,8% του ΑΕΠ στο τέλος του 2024, ανερχόμενο τον Δεκέμβριο 2024 στο επίπεδο των 1,621 τρισ. ευρώ. Η ισπανική Κυβέρνηση καταβάλλει συστηματική προσπάθεια με σκοπό τον ταχύ περιορισμό του, στο πλαίσιο των σχετικών δεσμεύσεων της χώρας προς την Ε.Ε.

Σημειώνεται ότι το ισπανικό σχέδιο PERTE (Στρατηγικό Σχέδιο για την Ανάκαμψη και τον Οικονομικό Μετασχηματισμό) συνιστά μέσο σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στην

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

Ισπανία, με τη συνεργασία κρατικών Οργανισμών και υπηρεσιών, εταιρειών και ερευνητικών κέντρων για την προώθηση συγκεκριμένων στρατηγικών πρωτοβουλιών που στοχεύουν στον μετασχηματισμό της ισπανικής οικονομίας, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού Σχεδίου Ανάκαμψης. Μέχρι τις αρχές του 2024 η ισπανική Κυβέρνηση είχε εγκρίνει 12 μεγάλα τομιακά επενδυτικά υποπρογράμματα στο πλαίσιο του σχεδίου PERTE, που περιλαμβάνουν επενδυτικές δράσεις σε στρατηγικούς τομείς της οικονομίας, συγκεκριμένα στην ανάπτυξη ηλεκτρικών-συνδεδεμένων οχημάτων, στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, στην παραγωγή και αποθήκευση καυσίμου υδρογόνου, στην υγεία, στον αγροδιατροφικό τομέα, σε δέσμες πολιτικών οικονομικής αξιοποίησης της ισπανικής γλώσσας, στην κυκλική οικονομία, στη ναυτική βιομηχανία, στην αεροδιαστημική, στην ψηφιοποίηση της διαχείρισης του κύκλου νερού, στην ανάπτυξη βιομηχανίας μικροκυκλωμάτων / ημιαγωγών, καθώς επίσης και στην κοινωνική οικονομία, στην απανθρακοποίηση της βιομηχανίας. Τον Απρίλιο 2025, ο Ισπανός Πρωθυπουργός νέο επενδυτικό σχέδιο ύψους 1,3 δισ. ευρώ για τα επόμενα δέκα χρόνια, με στόχο την ενίσχυση της κατασκευής κατοικιών, εντασσόμενο στο πλαίσιο του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Μετασχηματισμού (PERTE), θεσπίζοντας τομιακό πρόγραμμα στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης, ειδικά για την κατοικία.

Επισημαίνεται ότι η Ισπανία έχει λάβει στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης ήδη 51,35 δισ. ευρώ άμεσων επιχορηγήσεων, έναντι συνολικού ύψους διαθέσιμων κονδυλίων της τάξεως των 79,85 δισ. και εγκεκριμένων εκταμιεύσιμων κονδυλίων ύψους 78,11 δισ. και ποσοστό απορρόφησης 65,7%.

ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 2024

Ονομαστικό ΑΕΠ	1.592 δισ. ευρώ	Ανεργία	11,3%	Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	101,8%
Μεταβολή πραγματικού ΑΕΠ	+3,2%	Πληθωρισμός	2,9%	Εξαγωγές	384,46 δισ. ευρώ
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ	32.590 ευρώ	Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-3,2%	Εισαγωγές	424,74 δισ. ευρώ

Πηγές: Κεντρική Τράπεζα της Ισπανίας, Εθνική Στατιστική Αρχή (INE), Eurostat (προσωρινά στοιχεία)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Στην Ισπανία το οικονομικό έτος αρχίζει την 1^η Ιανουαρίου και λήγει την 31^η Δεκεμβρίου εκάστου έτους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1. Θεσμικό πλαίσιο

→ **Με παρουσία στη χώρα: Σύσταση εταιρείας, ίδρυση υποκαταστήματος, κοινοπραξία**

A. Οι πλέον διαδεδομένες μορφές εταιρείας στην Ισπανία είναι η **Ανώνυμη Εταιρεία** (Sociedad Anónima – S.A.) και η **Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης** (Sociedad Limitada – S.L.). Η διαδικασία σύστασης τέτοιων εταιρειών διαρκεί συνήθως 6 έως 8 εβδομάδες. Το ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο για την S.A. είναι €60.000 (25% του οποίου καταβάλλεται κατά τη σύσταση) και για την S.L. €3.000 ολικώς καταβαλλόμενο, αν και με βάση νομοθεσία του 2022 (N. 18/2022) δίδεται η δυνατότητα ίδρυσης ΕΠΕ, με ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο μόλις €1, υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Πιο συγκεκριμένα, όταν το μετοχικό κεφάλαιο των εταιρειών περιορισμένης ευθύνης είναι μικρότερο των €3.000, πρέπει κατ' αρχάς να καταγράφεται τακτικό αποθεματικό ύψους τουλάχιστον 20% των εσόδων της εταιρείας, έως ότου το άθροισμα του τακτικού αποθεματικού και του μετοχικού κεφαλαίου ανέλθει σε 3.000 ευρώ, επ' αν αφ' ετέρου οι μέτοχοι ευθύνονται αλληλέγγυα και εξ ολοκλήρου για τις υποχρεώσεις της εταιρείας, έως του ποσού της διαφοράς μεταξύ του καλυφθέντος μετοχικού κεφαλαίου και του ποσού των €3.000 εάν, σε περίπτωση εκκαθάρισης, η καθαρή αξία της εταιρείας δεν επαρκεί για την κάλυψη των υποχρεώσεων αυτής. Τα κόστη σύστασης ανώνυμης εταιρείας ή εταιρείας περιορισμένης ευθύνης (συμβολαιογραφικών πράξεων και εγγραφής στο Εμπορικό Μητρώο) κυμαίνονται, ανάλογα με το ύψος του κεφαλαίου και τον τρόπο σύστασης (με φυσική παρουσία ή τηλεματικά), με ελάχιστο κόστος πλησίον των €70.

Η ισπανική νομοθεσία δίνει επίσης τη δυνατότητα δραστηριοποίησης ως «Επιχειρηματίας Περιορισμένης Ευθύνης» (ERL), υπό ορισμένες προϋποθέσεις μεταξύ των οποίων η εγγραφή αυτού στο Εμπορικό Μητρώο, καθώς και η θέσπιση ορίων ευθύνης του αυτοδραστηριοποιούμενου επιχειρηματία σε ό,τι αφορά τα ακίνητα περιουσιακά του στοιχεία.

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Απαραίτητα στοιχεία για τη δραστηριοποίηση νομικών και φυσικών προσώπων είναι ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (NIF) και ο Αριθμός Ταυτότητας Αλλοδαπού (NIE), αντιστοίχως. Το NIF εκδίδεται ατελώς, ενώ το κόστος για το NIE είναι μικρό.

Κύρια απαιτούμενα για σύσταση εταιρείας:

- Πιστοποιητικό του εμπορικού Μητρώου για δικαίωμα χρήσης επωνυμίας
- Απόκτηση προσωρινού και μετέπειτα οριστικού NIF
- Ολοκλήρωση της πράξης σύστασης ενώπιον συμβολαιογράφου
- Εγγραφή στο Εμπορικό Μητρώο
- Άνοιγμα εταιρικού λογαριασμού προς κατάθεση του κεφαλαίου

Διαδικασίες για φορολογικούς σκοπούς

- Εγγραφή για τον Φόρο Επιχειρηματικής Δραστηριότητας (IAE): πρέπει να ολοκληρωθεί πριν από την έναρξη λειτουργίας της εταιρείας. Από τον εν λόγω φόρο εξαιρούνται: φυσικά πρόσωπα, νομικά πρόσωπα κατά τα πρώτα δύο χρόνια λειτουργίας, νομικά πρόσωπα με κύκλο εργασιών μικρότερο του €1 εκατ., καθώς και ορισμένα μη κερδοσκοπικά ιδρύματα κοινωνικού έργου
- Εγγραφή για ΦΠΑ.
- Άδεια λειτουργίας από τις οικείες δημοτικές Αρχές.
- Εγγραφή της εταιρείας και των υπαλλήλων στο σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης.

B. Ίδρυση υποκαταστήματος

Η διαδικασία ίδρυσης υποκαταστήματος είναι παραπλήσια με εκείνη της σύστασης θυγατρικής. Επιπλέον, απαιτούνται: αποδεικτικό της ύπαρξης της μητρικής εταιρείας και καθορισμός φυσικού ή νομικού προσώπου που θα εκπροσωπή τη μητρική εταιρεία ενώπιον των ισπανικών φορολογικών Αρχών. Το υποκατάστημα δεν απαιτείται να έχει κάποιο προσδιορισμένο μετοχικό κεφάλαιο. Από φορολογικής σκοπιάς, τόσο η θυγατρική όσο και το υποκατάστημα υπόκεινται σε φόρο με γενικό συντελεστή 25% επί των καθαρών κερδών τους.

Γ. Κοινοπραξία

Temporary Business Associations (UTEs): Προσωρινές συμπράξεις, για καθορισμένη ή μη χρονική περίοδο, για την υλοποίηση έργου ή παροχή υπηρεσίας (συνήθως σε

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

κατασκευαστικά έργα), δίχως αυτοτελή νομική μορφή.

Economic Interest Groupings (EIGs): Σε αντίθεση με τις UTE, έχουν ξεχωριστή νομική υπόσταση, εμπορικού χαρακτήρα, δεν δύνανται όμως να εκπροσωπούν τα μέλη τους και να ενεργούν επ' ονόματί τους. Οι EIG χρησιμοποιούνται συνήθως για την παροχή δευτερογενών υπηρεσιών, όπως η πραγματοποίηση κεντρικών αγορών, οι πωλήσεις, η διαχείριση πληροφοριακών συστημάτων ή οι διοικητικές υπηρεσίες στο πλαίσιο ενός ευρύτερου Ομίλου εταιρειών.

→ **Δίχως ίδια παρουσία στη χώρα, μέσω:**

(α) Συμφωνίας διανομής

- Εμπορική εκχώρηση – συμφωνία αποκλειστικής διανομής
- Συμφωνίες εξουσιοδοτημένης διανομής, βάσει συστήματος επιλεκτικής διανομής (συνήθως όσον αφορά τεχνικά πολύπλοκα προϊόντα)

(β) Συμφωνίας αντιπροσωπείας

(γ) Συμφωνίας δικαιόχρησης (franchise)

Εμπεριστατωμένη αναλυτική πληροφόρηση αναφορικά με τους διάφορους τύπους νομικών προσώπων, τους τρόπους, τις διαδικασίες και τα κόστη σύστασής τους μπορεί να εντοπίσει ο ενδιαφερόμενος στην ιστοσελίδα του Ισπανικού Οργανισμού Εξαγωγών και Επενδύσεων (ICEX) στη διεύθυνση: https://www.investinspain.org/content/dam/icex-invest/documentos/publicaciones/guia_negocios/02_CHAPTER_ENG.pdf.

→ **Πιστοποίηση / επισήμανση προϊόντων**

Όσον αφορά την πιστοποίηση προϊόντων στην ισπανική αγορά, σημαντική είναι η παρουσία της Εθνικής Αρχής Πιστοποιήσεων (Entidad Nacional de Acreditación-ENAC), η οποία αναλαμβάνει την έκδοση αδειών σε επιμέρους εταιρείες πιστοποιήσεων, βάσει αυστηρών ελέγχων και υπό την προϋπόθεση ότι πληρούν συγκεκριμένες προδιαγραφές. Στην Ισπανία δραστηριοποιούνται σήμερα περισσότερες από 220 εταιρείες και φορείς πιστοποίησης αγαθών όλων των ειδών και υπηρεσιών (βλ. και σχετική ιστοσελίδα στη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

διεύθυνση <https://www.enac.es/web/english/accredited-bodies/accredited-organisations-browser>), καθώς επίσης πάνω από 1.000 εργαστήρια δοκιμών / διαγνώσεων και περίπου 500 μονάδες επιθεώρησης.

Για την πιστοποίηση ελέγχονται διάφορες παράμετροι, μεταξύ των οποίων η διαδικασία παραγωγής του προϊόντος, ενώ ταυτόχρονα αυτό υποβάλλεται σε ελέγχους ποιότητας και τήρησης των προδιαγραφών, που έχουν οριστεί για την κατηγορία στην οποία ανήκει. Σχετικά με τον έλεγχο υπηρεσιών, εφαρμόζεται ανάλογη διαδικασία. Οι έλεγχοι ποιότητας υπηρεσιών είναι συχνότεροι στον τομέα της υγείας, του τουρισμού και των λιμενικών υπηρεσιών. Σε αυτού του τύπου τις πιστοποιήσεις εξετάζονται παράγοντες, όπως η αξιοπιστία, η έγκαιρη παροχή της υπηρεσίας και η κοινωνικό-οικονομική επιρροή της.

Όσον αφορά την επισήμανση προϊόντων που κυκλοφορούν στην ισπανική αγορά, σημειώνεται ότι οι ισπανικές απαιτήσεις επισήμανσης είναι παρόμοιες με εκείνες που χρησιμοποιούνται σε όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε., υπογραμμίζοντας ότι τα πληροφοριακά στοιχεία στις ετικέτες θα πρέπει να αναγράφονται και στα ισπανικά, καθώς επίσης ότι στις ετικέτες θα πρέπει να αναγράφεται όνομα και διεύθυνση στην Ε.Ε. του κατασκευαστή / διανομέα / συσκευαστή του προϊόντος.

→ **Τελωνειακή νομοθεσία**

Η Ισπανία εφαρμόζει την ευρωπαϊκή τελωνειακή νομοθεσία, το κοινό εξωτερικό δασμολόγιο, τον τελωνειακό κώδικα και τους σχετικούς κανονισμούς, ως κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, εφαρμόζει τις διεθνείς προτιμησιακές συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ της Ε.Ε και τρίτων κρατών.

Η ηλεκτρονική σελίδα της Φορολογικής και Τελωνειακής Αρχής, όπου περιέχονται αναλυτικές πληροφορίες για τις τελωνειακές υπηρεσίες είναι η ακόλουθη: https://sede.agenciatributaria.gob.es/Sede/en_gb/aduanas.html.

→ **Διαδικασίες εισαγωγής**

Ως μέλος της GATT ήδη από το 1995 καθώς και του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, η Ισπανία δεν εφαρμόζει ποσοτικούς περιορισμούς ή ισοδύναμα μέτρα στις εισαγωγές της.

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Επίσης, οι εισαγωγές από κράτη μέλη της Ε.Ε. δεν υπόκεινται σε περιορισμούς. Σε γενικές γραμμές, η εισαγωγή αγαθών από χώρες της Ε.Ε. έχει ακριβώς τα ίδια χαρακτηριστικά και τις ίδιες απαιτήσεις όπως εάν τα αγαθά αγοράζονταν στην Ισπανία.

→ **Ασφάλιση Εξαγωγικών Πιστώσεων**

Στην Ισπανία δραστηριοποιείται η Εταιρεία Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων (Compañía Española de Seguros de Crédito a la Exportación-CESCE), η οποία ιδρύθηκε το 1971 ως εταιρεία μεικτού κεφαλαίου με πλειοψηφική συμμετοχή του κράτους (ιστοσελίδα <https://www.cesce.es/es>). Το 2012 ιδιωτικοποιήθηκε, με αποτέλεσμα σήμερα να συνιστά Ανώνυμη Εταιρεία με το μεγαλύτερο ποσοστό του κεφαλαίου της να ανήκει στο ισπανικό Κράτος (50,25%), και το υπόλοιπο σε ιδιωτικές τράπεζες (45,85%) και σε ασφαλιστικές εταιρείες (3,9%). Το νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει την οργάνωση, τη λειτουργία, τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες της Εταιρείας συνίσταται κυρίως στο Ν. 8/2014 και συμπληρώνεται από τους Ν. 11/2010, 2/2011, 14/2013, 48/2015. Οι υπηρεσίες που προσφέρει είναι ποικίλες και αναφέρονται κυρίως σε κάλυψη ασφαλιστικών κινδύνων που αντιμετωπίζει ο εξαγωγέας και σε χρηματοδότηση-παροχή πιστώσεων στην εκάστοτε ενδιαφερόμενη εξαγωγική επιχείρηση. Η CESCE διαθέτει και διεθνή παρουσία, δραστηριοποιούμενη στην Πορτογαλία, τη Βραζιλία, τη Χιλή, την Κολομβία, το Μεξικό και το Περού.

Επιπλέον, υπάρχει το Εθνικό Ινστιτούτο Πιστώσεων (Instituto de Crédito Oficial) που υπάγεται στο Υπουργείο Οικονομίας, Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας, πιο συγκεκριμένα στον Υφυπουργό Οικονομίας και Αρωγής προς τις Επιχειρήσεις. Ιδρύθηκε το 1971 και αποτελεί δημόσια τράπεζα, μέσω της οποίας χρηματοδοτούνται ισπανικές επιχειρήσεις και χρηματοδοτείται από εθνικές και διεθνείς αγορές. Στη διάρκεια της πανδημίας, το Ινστιτούτο διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στη διανομή κρατικών βοθηθιών που δόθηκαν στις επιχειρήσεις για την αποφυγή χρεωκοπίας τους. Επίσης, πιο πρόσφατα, το Ινστιτούτο Πιστώσεων χρησιμοποιείται από το ισπανικό Κράτος για την παροχή χρηματοδοτήσεων / εγγυήσεων σε επιχειρήσεις που έχουν πληγεί τόσο από τις πλημμύρες που έπληξαν την περιοχή της Βαλένθια τον Οκτώβριο 2024, όσο και από την προσφάτως υιοθετηθείσα προστατευτική εμπορική πολιτική των ΗΠΑ. Αναλυτικές πληροφορίες περιλαμβάνονται στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου: https://www.ico.es/en/web/ico_en.

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Τέλος, κρατικές πιστώσεις για την ανάπτυξη και τη διεθνοποίηση των ισπανικών επιχειρήσεων δίνονται από την Ισπανική Επιχείρηση Χρηματοδότησης Ανάπτυξης (COFIDES) (<https://www.cofides.es/en>) που παρέχει μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση βιώσιμων ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων που, βάσει κριτηρίων κερδοφορίας, συμβάλλουν τόσο στην ανάπτυξη των χωρών υποδοχής όσο και στη διεθνοποίηση της οικονομίας και των ισπανικών επιχειρήσεων.

Αναλυτικές πληροφορίες για όλα τα ζητήματα που σχετίζονται με το εξωτερικό εμπόριο περιλαμβάνονται στην ιστοσελίδα του Ισπανικού Υπουργείου Οικονομίας, Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας στον ιστότοπο https://comercio.gob.es/Financiacion_para_internacionalizacion/Paginas/Index.aspx.

Υπό την ομπρέλα του εν λόγω Υπουργείου υπάγονται ακόμη δύο «εργαλεία» εξωστρέφειας που είναι διαθέσιμα στις ισπανικές επιχειρήσεις, πιο συγκεκριμένα το Ταμείο FIEM που παρέχει άμεσες χρηματοδοτήσεις των εξαγωγικών τους δραστηριοτήτων και των επενδύσεων ισπανικών Ομίλων στο εξωτερικό, καθώς και το σύστημα CARL που έχει σκοπό να ενθαρρύνει χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να παρέχουν μακροπρόθεσμα εξαγωγικά δάνεια, διάρκειας δύο ή περισσότερων ετών), με σταθερά επιτόκια.

→ **Καθεστώς ιδιοκτησίας**

Στην Ισπανία η ιδιοκτησία ακινήτων ως ποσοστό του πληθυσμού κυμαίνεται στο 76% (στοιχεία εκτιμήσεων τέλους 2024), συγκριτικά χαμηλότερη σε σχέση με παλαιότερα χρόνια όταν έφθανε λ.χ. το 78,8% το 2015, το 80,5% το 2005 ή ακόμη και το 86% το 1999, με βασική αιτία τις χαμηλότερες οικονομικές απολαβές των νεότερων τμημάτων του πληθυσμού, καθώς και τη σταδιακή μείωση της προσφοράς στεγαστικών δανείων. Το 18% περίπου του πληθυσμού διαθέτει εξάλλου και δεύτερη κατοικία, ενώ λιγότερο από το 10% του πληθυσμού δεν διαθέτει στην ιδιοκτησία του κάποιο ακίνητο. Μερίδιο πλησίον του 80% των ιδιοκτητών διαθέτουν το ακίνητό τους για τη συνήθη διαμονή τους, ενώ περίπου το 10% των ιδιοκτητών το προσφέρει για μίσθωση και το 5% το διατηρεί κενό. Το ποσοστό των νοικοκυριών που ενοικιάζουν την κατοικία τους ευρίσκεται πλησίον του 24,7% (στοιχεία 2024), σημειώνοντας διαρκή αύξηση τα τελευταία χρόνια. Παρ' όλα αυτά, τα στατιστικά στοιχεία διαφέρουν μεταξύ των διαφορετικών Κοινοτήτων της Ισπανίας, ενώ γενικά υφίσταται σημαντική πίεση στις τιμές των ενοικίων καθιστώντας τις κατοικίες απρόσιτες για μεγάλα τμήματα του

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ισπανικού πληθυσμού. Τον Απρίλιο του 2023 η Κυβέρνηση δεσμεύθηκε να παράσχει χρηματοδοτήσεις σε προσιτές τιμές 43.000 πρόσθετων κατοικιών προς ενοικίαση στη χώρα, στο πλαίσιο επέκτασης προγράμματος κοινωνικής στέγασης, μέσω αξιοποίησης ευρωπαϊκών κονδυλίων, οι οποίες προστέθηκαν στις 50.000 κατοικίες που είχε ήδη ανακοινώσει η Κυβέρνηση ότι θα κινητοποιούνται μέσω του κρατικού χρηματοπιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία Sociedad de Gestión de Activos Procedentes de la Reestructuración Bancaria (Sareb), ώστε οι συνολικά διαθέσιμες κατοικίες μέσω του προγράμματος κοινωνικής στέγασης να φθάσουν τις 93.000. Παράλληλα, το Μάιο του 2023 ψηφίστηκε ο νόμος 12/2023 για το δικαίωμα στην κατοικία, ο οποίος αποτελεί μία από τις μεταρρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο σχέδιο Ανάκαμψης, Μετασχηματισμού και Ανθεκτικότητας. Ο νόμος περιλαμβάνει μέτρα για την αύξηση της προσφοράς κατοικιών σε προσιτές τιμές, για την αποφυγή έντασης στην αγορά ενοικίασης και για τη στήριξη των νέων και των ευάλωτων ομάδων στην πρόσβαση στη στέγαση. Προσφέρει, επίσης, στις Αυτόνομες Κοινότητες και τους Δήμους εργαλεία με στόχο τον περιορισμό ή τη μείωση της τιμής της ενοικίασης και την αύξηση του αποθέματος κοινωνικών ενοικιαζόμενων κατοικιών. Ωστόσο, ένα έτος μετά την εκκίνηση της ως άνω νομοθεσίας, σημαντική μερίδα του ισπανικού πληθυσμού εξακολουθεί να διαμαρτύρεται για έλλειψη κατοικιών και διαρκή άνοδο των τιμών αγοράς και ενοικίασης των ακινήτων, κυρίως ως αποτέλεσμα της πίεσης που δημιουργεί η υψηλή ζήτηση εξοχικών κατοικιών, καθώς και φοιτητικών καταλυμάτων προς ενοικίαση.

Τον Απρίλιο 2025, ο Ισπανός Πρωθυπουργός ανακοίνωσε νέο επενδυτικό σχέδιο ύψους 1,3 δισ. ευρώ για τα επόμενα δέκα χρόνια, με στόχο την ενίσχυση της κατασκευής κατοικιών, εντασσόμενο στο πλαίσιο του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Μετασχηματισμού (PERTE), θεσπίζοντας τομεακό πρόγραμμα στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης, ειδικά για την κατοικία. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την Τράπεζα Ισπανίας, για την περίοδο 2022–2025, η χώρα θα έχει συσσωρεύσει στεγαστικό έλλειμμα σχεδόν 600.000 κατοικιών. Ισπανικά οικονομικά μέσα αναφέρουν ότι η ισπανική Κυβέρνηση επιδιώκει να αντιμετωπίσει αφ' ενός την επιτακτική κοινωνική «έκτακτη» στεγαστική ανάγκη και αφ' ετέρου τις διαρκώς αυξανόμενες τιμές των ακινήτων, φαινόμενα που προκαλούνται από τη συνεχή άνοδο της ζήτησης και την ανεπαρκή προσφορά κατοικιών.

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

→ **Εργασιακό καθεστώς**

Στις 28 Δεκεμβρίου του 2021 το ισπανικό Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε τη μεταρρύθμιση της αγοράς εργασίας, η οποία αποτέλεσε μία από τις σημαντικότερες δεσμεύσεις της Κυβέρνησης συνασπισμού της χώρας, έπειτα από χρόνια σχεδιασμού και μακροχρόνιες διαπραγματεύσεις μεταξύ της Κυβέρνησης, των εργατικών σωματείων της Γενικής Ένωσης Εργαζομένων (UGT) και της Συνδικαλιστικής Συνομοσπονδίας Εργατικών Επιτροπών (CC OO), της Ισπανικής Συνομοσπονδίας Επιχειρηματικών Οργανώσεων (CEOE) και της Ισπανικής Συνομοσπονδίας Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (CEPYME), οι πρόεδροι των οποίων υπέγραψαν τη σχετική συμφωνία.

Βασική πτυχή του Ν. 32/2021 (<https://www.boe.es/buscar/pdf/2021/BOE-A-2021-21788-consolidado.pdf>) που εισήγε την εργατική μεταρρύθμιση αποτέλεσαν οι συμβάσεις εργασίας, οι οποίες μετατράπηκαν σε αορίστου χρόνου, πλην δύο περιπτώσεων, η πρώτη για λόγους έκτακτης αύξησης της παραγωγής, η δε δεύτερη λόγω αντικατάστασης εργατικού δυναμικού ή / και πρακτικής άσκησης σπουδαστών και πτυχιούχων. Χάρη στη νέα νομοθεσία, οι όροι των συλλογικών εργατικών διαπραγματεύσεων με τις επιχειρήσεις μεταβλήθηκαν προς όφελος των εργαζομένων.

Αξίζει να σημειωθεί επίσης ότι καταργήθηκε η δυνατότητα των επιχειρήσεων να προβαίνουν σε υπερβολικές μειώσεις κόστους μέσω μειώσεων μισθών προκειμένου να καθίστανται περισσότερο ανταγωνιστικές, ενώ υιοθετήθηκε νέο μοντέλο αναστολής εργασίας, προερχόμενο από το καθεστώς προσωρινής αναστολής σύμβασης εργασίας (ERTE), που εφαρμόστηκε κατά τη διάρκεια της κρίσης της πανδημίας. Το συγκεκριμένο μέτρο πολιτικής ονομάζεται "Mecanismo Red" και αναγνωρίζει βοήθειες στις επιχειρήσεις όσον αφορά τις εργατικές εισφορές, καθώς και τη χρηματοδότηση για την εκπαίδευση εργαζομένων, που κυμαίνονται μεταξύ 20% και 90%. Για να απολάβουν των ανωτέρω βοηθειών από το Κράτος, οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να προσφέρουν εκπαίδευση στους εργαζομένους καθώς και να διατηρήσουν τον εργαζόμενο σε σχέση εργασίας για τουλάχιστον έξι μήνες, ενώ οι εργαζόμενοι θα λαμβάνουν κρατική επιχορήγηση για τη διάρκεια που ευρίσκονται υπό το εν λόγω καθεστώς. Τέλος, η εργασιακή μεταρρύθμιση απαγορεύει τις μαζικές απολύσεις εργαζομένων, οι οποίες ίσχυαν με την προηγούμενη νομοθεσία για οικονομικούς, τεχνικούς ή οργανωτικούς λόγους.

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Τα αποτελέσματα της νέας αυτής νομοθεσίας, σύμφωνα με την κυβερνητική οπτική κρίνονται αρκετά ικανοποιητικά, καθώς σταδιακά το επίπεδο της απασχόλησης αυξάνεται, το δε επίπεδο της ανεργίας μειώνεται, ενώ ταυτόχρονα μειώνεται το επίπεδο της προσωρινής απασχόλησης, ιδιαίτερα στις νεαρότερες ηλικιακές ομάδες του πληθυσμού. Σημαντικό ρόλο στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στην Ισπανία διαδραματίζουν ασφαλώς τα κεφάλαια του Σχεδίου Ανάκαμψης ("Next Generation EU"), τα οποία συμβάλουν στην θωράκιση της οικονομίας τόσο από τις ετεροχρονισμένες επιπτώσεις της πανδημίας, όσο και από τις επιπτώσεις των πολέμων στην Ουκρανία και τη Μ. Ανατολή, προάγοντας παράλληλα τον εκσυγχρονισμό αυτής.

Οι μισθοί τα τελευταία χρόνια έχουν αυξηθεί, με τον κατώτατο το 2020 να ανέρχεται στα 950 ευρώ. Στις αρχές 2022 η ισπανική κυβέρνηση έδωσε περαιτέρω αύξηση στον κατώτατο μισθό στα 1.000 ευρώ, το 2023 στα 1.080 ευρώ, το 2024 στα 1.134 ευρώ και το 2025 στα 1.184 ευρώ (μικτές αποδοχές 14 μισθών, εβδομάδα 40 ωρών). Ο μέσος μισθός διαφοροποιείται σημαντικά μεταξύ ορισμένων κλάδων της οικονομίας καθώς και των Αυτόνομων Κοινοτήτων της Ισπανίας. Οι μεγαλύτεροι μισθοί παρατηρούνται στη Μαδρίτη και τη Χώρα των Βάσκων, ενώ οι χαμηλότεροι στην Εστρεμαδούρα ακολουθούμενη από το νότο της Ισπανίας. Στις αρχές του 2025 η ισπανική Κυβέρνηση κατέληξε σε συμφωνία αναφορικά με τον τρόπο νομοθετικής έγκρισης της υπό υιοθέτηση μείωσης της διάρκειας της εργάσιμης εβδομάδας από τις 40 στις 37,5 ώρες, ενώ στις αρχές Μαΐου η Κυβέρνηση ενέκρινε το σχετικό νομοσχέδιο που προωθεί το Υπουργείο Εργασίας, ωστόσο έως τώρα δεν έχει υπάρξει οριστική έγκριση του μέτρου από τα νομοθετικά σώματα.

Σύμφωνα με την Δημόσια Υπηρεσία Κρατικής Απασχόλησης (Servicio Público de Empleo Estatal/ SEPE) στην Ισπανία υφίστανται τέσσερα είδη εργασιακών συμβάσεων: α) Σύμβαση αορίστου χρόνου, β) Σύμβαση ορισμένου χρόνου, γ) Σύμβαση κατάρτισης με εναλλαγή (Contrato para la Formación en alternancia) και δ) Σύμβαση κατάρτισης για την απόκτηση επαγγελματικής πρακτικής άσκησης (Contrato formativo para la obtención de la práctica profesional). Καθεμία από τις κατηγορίες αυτές έχει τα δικά της συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, που τη διαφοροποιούν από τις υπόλοιπες, εντούτοις όλες φαίνεται ότι είναι εξίσου διαδεδομένες.

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Σύμφωνα με στοιχεία της Έρευνας Ενεργού Πληθυσμού του Εθνικού Ινστιτούτου Στατιστικής (INE), η υιοθέτηση της εργασιακής μεταρρύθμισης φαίνεται να έχει ωφελήσει την απασχόληση, οδηγώντας σε μείωση της ανεργίας, ο δείκτης της οποίας το 2021 ανερχόταν σε 14,9%, το 2022 έφθασε το 13%, το 2023 το 12,2% και το 2024 το 11,3%. Σύμφωνα με στοιχεία του INE, το πρώτο τρίμηνο του 2025 οι άνεργοι υπολογίζονται σε 2,79 εκατ. και ο δείκτης ανεργίας στο 11,36%, αυξημένος κατά 75 ποσοστιαίες μονάδες έναντι του τετάρτου τριμήνου 2024. Επιπλέον, σύμφωνα με τα ίδια ως άνω στοιχεία, η ανεργία κατέγραψε ετήσια μείωση της τάξεως του 6,34% σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2024 (ή κατά 188.700 άτομα). Σύμφωνα με τα στοιχεία του INE, η εργασιακή μεταρρύθμιση πέτυχε το 2022 τη μείωση του ποσοστού προσωρινής απασχόλησης κατά περισσότερο από 7 ποσοστιαίες μονάδες στο 17,9%. Το πρώτο τρίμηνο του 2025 καταγράφηκε μείωση κατά 92.500 άτομα του αριθμού των απασχολούμενων έναντι του προηγούμενου τριμήνου (μείωση 0,73%), με αποτέλεσμα ο αριθμός των απασχολούμενων να ανέλθει σε 21,76 εκατ. άτομα. Σύμφωνα με τα στοιχεία του INE, μεταξύ πρώτου τριμήνου 2024 και πρώτου τριμήνου 2025 ο αριθμός των προσωρινά απασχολούμενων μειώθηκε συνολικά κατά 515,4 χιλ. άτομα.

Σχετικά με την κοινωνική ασφάλιση στην Ισπανία, αυτή διακρίνεται σε δύο καθεστώτα: στο γενικό όπου υπάγονται όλοι οι εργαζόμενοι ανεξαρτήτως αντικειμένου εργασίας και στο ειδικό το οποίο έχει προβλεφθεί για ορισμένες μόνο κατηγορίες εργαζομένων, όπως οι εργαζόμενοι σε ναυτικές εργασίες, οι ελεύθεροι επαγγελματίες, οι εργαζόμενοι σε ορυχεία άνθρακα, οι δημόσιοι και στρατιωτικοί υπάλληλοι και οι φοιτητές. Η ασφάλεια καλύπτεται εν μέρει από τον εργοδότη και εν μέρει από τον εργαζόμενο, ανάλογα με την εργασιακή / επαγγελματική κατηγορία, στην οποία ανήκει. Το ποσοστό του εργοδότη επαυξάνεται στις περιπτώσεις εργασιών υψηλής επικινδυνότητας. Στην παρούσα φάση, ο υπολογισμός των βασικών εισφορών διαμορφώνεται στο 28,3 % με 23,6% συμμετοχή για τον εργοδότη και 4,7% για τον εργαζόμενο. Περισσότερες λεπτομέρειες μπορούν να αναζητηθούν στο σχετικό κεφάλαιο της έκδοσης Doing Business in Spain του ICEX, στη διεύθυνση: https://www.investinspain.org/content/dam/icex-invest/documentos/publicaciones/guia_negocios/05_CHAPTER_ENG.pdf.

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

2. Στρατηγική εισόδου

Σημαντικό ρόλο για την είσοδο και τη δραστηριοποίηση στην ισπανική αγορά παίζει η συστηματική παρουσία στις διεθνείς εκθέσεις, εκ των οποίων ορισμένες διοργανώνονται δύο φορές ανά έτος. Ο κύριος επίσημος διοργανωτής διεθνών – τοπικών εμπορικών εκθέσεων και ειδικών εκδηλώσεων στη Μαδρίτη είναι ο IFEMA, με τον οποίο το Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης διατηρεί καλή και συχνή επικοινωνία. Οι εξειδικευμένες και καλά οργανωμένες εκθέσεις διευκολύνουν την επικοινωνία με το ισπανικό καταναλωτικό κοινό και, συνεπώς, την κατανόηση των αναγκών και των προτιμήσεών του. Αντίστοιχα, ο μεγάλος επίσημος διοργανωτής εκθέσεων στη Βαρκελώνη είναι η Fira de Barcelona. Ένα ακόμη χρήσιμο εργαλείο που είναι διαθέσιμο στον ενδιαφερόμενο Έλληνα εξαγωγέα είναι οι κατάλογοι Ισπανών εισαγωγέων-διανομέων, οι οποίοι μπορούν να παρασχεθούν κατόπιν σχετικού αιτήματος στο Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης.

Επιπρόσθετα, αποτελεσματικό κρίνεται για τον Έλληνα επιχειρηματία να επενδύσει στη διαφήμιση και προώθηση των προϊόντων του μέσω στρατηγικών δράσεων και βημάτων, τα οποία θα του επιτρέψουν να γίνει γνωστός στην τοπική αγορά και θα δώσουν την ευκαιρία στους καταναλωτές να εξοικειωθούν με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες του. Πρακτικά, εκείνο που χρειάζεται να κάνει η ενδιαφερόμενη εταιρεία προκειμένου να αποκτήσει πρόσβαση στην ισπανική αγορά, με δεδομένο ότι πρόκειται για ευρωπαϊκό έδαφος, είναι κατ' αρχάς να ενημερωθεί για τις συνθήκες της αγοράς ενδιαφέροντος και τις τυχόν ιδιαιτερότητές της και έπειτα να εφαρμόσει εκείνες τις πολιτικές μάρκετινγκ που θα της επιτρέψουν να γίνει γνωστή στο καταναλωτικό κοινό και να αποκτήσει καλή γνώση των καταναλωτικών συνηθειών και τάσεων του.

Ακόμη, ιδιαίτερα σημαντική είναι η γνώση και συνείδηση της εδώ πραγματικότητας, που αφορά τις Αυτόνομες Κοινότητες της Ισπανίας, καθώς υπάρχει μεν η κεντρική Κυβέρνηση που έχει τον συνολικό συντονιστικό και εποπτικό ρόλο, ωστόσο οι Κοινότητες απολαμβάνουν αυτονομία, η οποία, για τον εκάστοτε επιχειρηματία, που επιθυμεί να εδραιωθεί εδώ, μεταφράζεται σε ξεχωριστή προσπάθεια σε κάθε Αυτόνομη Κοινότητα στην οποία στοχεύει. Η επιτυχημένη επιχειρηματική δραστηριότητα σε μία Κοινότητα δεν διασφαλίζει κάτι αντίστοιχο σε όλη την ισπανική επικράτεια. Γενικά, ο υψηλός βαθμός διοικητικής αποκέντρωσης της Ισπανίας έχει επιπτώσεις στον τρόπο οργάνωσης των

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

αγορών, ιδιαίτερα ορισμένων προϊόντων, προκαλώντας κατάτμηση της εθνικής αγοράς σε μικρότερα κομμάτια, για έκαστο των οποίων απαιτείται η εύρεση ξεχωριστού διανομέα / αντιπροσώπου.

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι είναι σχεδόν αδύνατη η προσέγγιση της εδώ αγοράς χωρίς γνώση και δυνατότητα χρήσης της ισπανικής σε κάθε βήμα που πραγματοποιεί ο επιχειρηματίας που επιθυμεί να εδραιωθεί σε αυτήν, καθώς η Ισπανία ακολουθεί αυστηρή πολιτική σε αυτόν τον τομέα, με αποκλειστική χρήση της ισπανικής τόσο σε κυβερνητικό / επίσημο επίπεδο, όσο και σε επιχειρηματικό / καθημερινό (λ.χ. σχεδόν όλες οι ειδικές ενημερώσεις / συναντήσεις στο πλαίσιο συναντήσεων Ισπανικών Αρχών με κράτη μέλη Ε.Ε. γίνονται προφορικά στην ισπανική, οι δε τηλεοπτικές και κινηματογραφικές παραγωγές είναι πάντα μεταγλωττισμένες και η χρήση της αγγλικής είναι εξαιρετικά περιορισμένη σε οποιοδήποτε επίπεδο έως ανύπαρκτη). Οι διαπραγματεύσεις γίνονται στην ισπανική ή με τη βοήθεια διερμηνέα, ωστόσο η γνώση της ισπανικής διευκολύνει πάντα τον εκάστοτε Ισπανό εταίρο καθώς αισθάνεται πιο άνετα με τον συνομιλητή του. Η παρουσία στις διεθνείς εκθέσεις είναι κύριος μοχλός πραγματοποίησης επιχειρηματικών συναντήσεων.

Επισημαίνεται ότι πληροφορίες για το νομικό καθεστώς και την οικονομική φερεγγυότητα Ισπανικών εταιρειών μπορούν να αντλούν οι ενδιαφερόμενοι, έναντι αμοιβής, από το Κεντρικό Εμπορικό Μητρώο Ισπανίας (REGISTRO MERCANTIL CENTRAL, www.rmc.es), καθώς και τις βάσεις επιχειρηματικών δεδομένων INFORMA (www.informa.es), AXESOR (www.axesor.es), IBERINFORM (www.iberinform.es) και INFOCIF (www.infocif.es).

3. Καταναλωτικά Πρότυπα

Αναφορικά με τα καταναλωτικά πρότυπα που κυριαρχούν στην ισπανική αγορά, αυτά ποικίλουν ανάλογα με την ηλικία, η οποία τελεί σε σχέση αντιστρόφως ανάλογη με την κατανάλωση. Αυτό σημαίνει ότι στην ισπανική αγορά παρατηρείται το φαινόμενο οι καταναλωτές ηλικίας μεταξύ 30-44 ετών τείνουν να καταναλώνουν το μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματός τους σε αγορές διαφόρων αγαθών, σε αντίθεση με τους καταναλωτές ηλικίας μεγαλύτερης των 64 ετών, οι οποίοι εξοικονομούν. Δεδομένου ότι σταδιακά ο πληθυσμός της Ισπανίας τείνει να γερνά, καταλήγει κανείς εύλογα στο συμπέρασμα ότι και η κατανάλωση σταδιακά τείνει να μειώνεται και η αποταμίευση να αυξάνεται. Σε γενικές

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

γραμμές ωστόσο, η Ισπανία είναι μία χώρα με αυξημένα επίπεδα κατανάλωσης, όπως φαίνεται ενδεικτικά από το γεγονός ότι η μέση ατομική ετήσια κατανάλωση σε είδη ένδυσης και υπόδησης κυμαίνεται λίγο χαμηλότερα από τα 600 ευρώ για τις γυναίκες, ποσό που είναι λίγο μικρότερο όσον αφορά τους άνδρες. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι, ως καταναλωτές, οι Ισπανοί είναι αρκετά «εσωστρεφείς», δείχνοντας σαφή προτίμηση προς τα εγχωρίως παραγόμενα είδη, συμπεριλαμβανομένων τομέων όπως η γαστρονομία, η μόδα, η υπόδηση κ.α.

Η εγχώρια ιδιωτική κατανάλωση, η οποία το 2022 είχε αυξηθεί κατά 4,8% σε πραγματικούς όρους, το 2023 κατέγραψε μικρή άνοδο της τάξεως του 1,8% και το 2024 κατέγραψε επίσης άνοδο κατά 2,9%. Η εγχώρια ζήτηση που είχε αυξηθεί κατά 3,9% το 2022, το 2023 αυξήθηκε κατά 1,7% και το 2024 κατά 2,9%. Παρατηρούμε γενικά ότι η κατανάλωση στην Ισπανία ανακάμπτει, ωστόσο οι συνθήκες αβεβαιότητας του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος ενδεχομένως δημιουργήσουν επιβράδυνσή των ως άνω ρυθμών αύξησης στο μέλλον. Ήδη, στις προβλέψεις της Ιουνίου 2025, η Τράπεζα Ισπανίας εκτιμά μεγέθυνση της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά 2,7% το 2025 και 1,8% το 2026 και της εγχώριας ζήτησης κατά 2,7% το 2025 και κατά 1,9% το 2026 αντίστοιχα.

4. Βιομηχανική Ιδιοκτησία

Το κανονιστικό πλαίσιο για τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας συμπεριλαμβάνει τόσο εθνικές όσο και ευρωπαϊκές-διεθνείς ρυθμίσεις. Αρμόδια είναι η Ισπανική Υπηρεσία Ευρεσιτεχνιών και Σημάτων (Oficina Española de Patentes y Marcas: <https://www.oepm.es/en/index.html>). Σχετικά με τις εθνικές ρυθμίσεις αξίζει να αναφερθούν οι Νόμοι 17/2001(εμπορικά σήματα), 24/2015 και 11/1986 (διπλώματα ευρεσιτεχνίας), 20/2003 (βιομηχανικά σχέδια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ. ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

→ Διαιτησία

Ο Νόμος 60/2003 (<https://www.boe.es/buscar/pdf/2003/BOE-A-2003-23646-consolidado.pdf>, στην ισπανική), ο οποίος βασίζεται στο πρότυπο UNCITRAL περί διεθνούς εμπορικής διαιτησίας, ρυθμίζει θέματα διαιτησίας, ενώ το Βασιλικό Διάταγμα 231/2008

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

(<https://www.boe.es/boe/dias/2008/02/25/pdfs/A11072-11086.pdf>, στην ισπανική) ρυθμίζει θέματα διαιτησίας για ζητήματα προστασίας καταναλωτή. Στην ιστοσελίδα του Εμπορικού Επιμελητηρίου Ισπανίας μπορεί κανείς να εντοπίσει πληροφορίες σχετικά με τις προσφερόμενες υπηρεσίες διαμεσολάβησης και διαιτησίας (<https://www.camara.es/que-te-ofrecemos/servicios#mediacion>) και ιδιαίτερα τις υπηρεσίες του Κεντρικού Διαιτητικού Δικαστηρίου (<https://www.cearbitraje.com/en>).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ – ΔΑΣΜΟΛΟΓΗΣΗ

1. Συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας

Η Σύμβαση μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Βασιλείου της Ισπανίας για την αποφυγή της διπλής φορολογίας και αποτροπή της φοροδιαφυγής αναφορικά με τους φόρους εισοδήματος και κεφαλαίου υπογράφηκε στη Μαδρίτη στις 4 Δεκεμβρίου 2000 και κυρώθηκε από τη Χώρα μας με τον Νόμο 3015/2002, ο οποίος δημοσιεύτηκε στο Φύλλο της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως υπ' αριθ. 104, τεύχος Α' της 2 Μαΐου 2002. Τέθηκε σε ισχύ την 1/1/2003 (ανακοίνωση ΦΕΚ 226/Α/1.10.2002). Η Ισπανία διαθέτει αντίστοιχες συμφωνίες με συνολικά 93 χώρες.

2. Φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων

Ο Φόρος Προσωπικού Εισοδήματος (IRPF) εφαρμόζεται σε φυσικά πρόσωπα που κατοικούν στην Ισπανία και φορολογούνται για το –παγκόσμιο- εισόδημά τους. Η φορολογία φυσικών προσώπων διέπεται από το Νόμο 35/2006 (<https://www.boe.es/buscar/pdf/2006/BOE-A-2006-20764-consolidado.pdf>), ο οποίος έχει υποστεί πολλαπλές τροποποιήσεις έως σήμερα. Ο φορολογούμενος γενικά θεωρείται ότι έχει την κατοικία του στο ισπανικό έδαφος, όταν παραμένει περισσότερο από 183 ημέρες κατά τη διάρκεια ενός φυσικού έτους στην ισπανική επικράτεια ή εφ' όσον έχει σε αυτήν την έδρα της επαγγελματικής του δραστηριότητας ή το κέντρο των οικονομικών του συμφερόντων. Οι φορολογούμενοι που υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων φορολογούνται για το «παγκόσμιο» εισόδημά τους, συμπεριλαμβανομένου του

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

εισοδήματος αλλοδαπών οντοτήτων, εκτός εάν οι εν λόγω οντότητες είναι κάτοικοι κράτους μέλους της Ε.Ε.

Ο υπολογισμός του φόρου συμπεριλαμβάνει ένα γενικό μέρος και μία «βάση αποταμίευσης», όπως χαρακτηριστικά αποκαλείται. Η γενική συνιστώσα φορολογείται με προοδευτική κλίμακα και συντελεστές μεταξύ 19% και 47%, ενώ η συνιστώσα αποταμίευσης φορολογείται με περισσότερο σταθερούς συντελεστές, σε εύρος διακύμανσης μεταξύ 19% και 28%. Επιπλέον, ο φορολογικός νόμος καθιερώνει μία σημαντική απαλλαγή σχετική με τα εισοδήματα από μισθούς εργαζομένων, οι οποίοι, αν και φορολογικοί κάτοικοι Ισπανίας, εργάζονται στο εξωτερικό. Η απαλλαγή αυτή εφαρμόζεται μέχρι ποσού 60.100 ευρώ ετησίως, υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Δεν υπάρχει μόνο μια φορολογική κλίμακα, αλλά μια εθνική κλίμακα φορολόγησης και φορολογικές κλίμακες των επιμέρους Αυτόνομων Κοινοτήτων. Συνεπώς, ένας φορολογούμενος εφαρμόζει στην καθαρή φορολογική του βάση τόσο την εθνική κλίμακα, όσο και την κλίμακα της εκάστοτε Αυτόνομης Κοινότητας. Ο τόπος συνήθους διαμονής του φορολογούμενου καθορίζει την Αυτόνομη Κοινότητα στην οποία θεωρείται ότι αποκτάται το εισόδημά του και στην οποία φορολογείται. Ο νόμος θεσπίζει επίσης ειδικούς κανόνες για την αποτροπή σκόπιμων αλλαγών κατοικίας προκειμένου να επιτευχθεί ευνοϊκότερο καθεστώς φορολογίας. Όπως προαναφέρθηκε, η Ισπανία εφαρμόζει δύο ειδών φορολογίες στο εισόδημα φυσικών προσώπων: από τη μία πλευρά, έναν «γενικό ακαθάριστο καταβλητέο φόρο» που υπολογίζεται εφαρμόζοντας προοδευτική κλίμακα φορολογικών συντελεστών στη γενική καθαρή φορολογική βάση και αφαιρώντας από αυτήν το αποτέλεσμα της εφαρμογής της ίδιας κλίμακας στα προσωπικά και οικογενειακά επιδόματα και από την άλλη, έναν «ακαθάριστο καταβλητέο φόρο επί της αποταμιευτικής συνιστώσας» που υπολογίζεται εφαρμόζοντας την κλίμακα των φορολογικών συντελεστών φορολογικών αποταμιεύσεων στην καθαρή φορολογική βάση των εν λόγω αποταμιεύσεων.

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Τα κλιμάκια φορολογικών συντελεστών όσον αφορά τα δύο εν λόγω μέρη, γενικής και αποταμιευτικής συνιστώσας, σε συνολικό εθνικό επίπεδο, έχουν ως ακολούθως:

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ				ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗΣ			
Καθαρό φορολογητέο εισόδημα (έως €)	Ακαθάριστος καταβλητέος φόρος (€)	Υπόλοιπο φορολογητέο εισόδημα (έως €)	Φορολογικός συντελεστής 2022 και μετά	Καθαρό φορολογητέο εισόδημα (έως €)	Ακαθάριστος καταβλητέος φόρος (€)	Υπόλοιπο φορολογητέο εισόδημα (έως €)	Φορολογικός συντελεστής 2022 και μετά
0,00	0,00	12.450	19%	0,00	0,00	6.000	19%
12.450	2.365,50	7.750	24%	6.000	1.140	44.000	21%
20.200	4.225,50	15.000	30%	50.000	10.380	150.000	23%
35.200	8.725,50	24.800	37%	200.000	44.880	100.000	27%
60.000	17.901,50	240.000	45%	300.000	71.880	Επιπλέον	28%
300.000	125.901,50	Επιπλέον	47%				

Το άθροισμα των ποσών που προκύπτουν από την εφαρμογή των εθνικών και περιφερειακών φορολογικών συντελεστών επί της γενικής καθαρής φορολογικής βάσης και της καθαρής φορολογικής βάσης αποταμιεύσεων, καθορίζει τον εθνικό και περιφερειακό ακαθάριστο φόρο που πρέπει να καταβληθεί αντίστοιχα.

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

3. Φορολογία επιχειρήσεων

Η φορολογία των επιχειρήσεων ρυθμίζεται βασικά από το Νόμο 27/2014 (<https://www.boe.es/buscar/pdf/2014/BOE-A-2014-12328-consolidado.pdf>, στην ισπανική) και το Βασιλικό Διάταγμα 634/2015 (<https://www.boe.es/buscar/pdf/2015/BOE-A-2015-7771-consolidado.pdf>, στην ισπανική) που καθορίζουν τους φόρους επί των επιχειρήσεων. Μια εταιρεία φορολογείται στην Ισπανία εφ' όσον έχει συσταθεί με βάση το ισπανικό δίκαιο, έχει την έδρα της στην Ισπανία και ο πραγματικός τόπος από τον οποίο ασκείται η διαχείριση της εταιρείας είναι η Ισπανία.

Ο γενικός συντελεστής φορολογίας εταιρειών ανέρχεται σε 25% και εφαρμόζεται επί του «παγκόσμιου» εισοδήματος μιας επιχείρησης. Από 1^{ης} Ιανουαρίου 2023, ισχύει μειωμένος φορολογικός συντελεστής 23% για τις εταιρικές οντότητες των οποίων ο καθαρός κύκλος εργασιών την αμέσως προηγούμενη φορολογική περίοδο είναι μικρότερος από 1 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, το 2025 οι μικροεπιχειρήσεις με φορολογητέο εισόδημα έως 50.000 ευρώ φορολογούνται με συντελεστή 21%, ενώ εκείνες με εισόδημα άνω των 50.000 ευρώ με συντελεστή 22% και οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις με συντελεστή 24%. Οι εν λόγω συντελεστές βαίνουν αποκλιμακούμενοι εντός της προσεχούς διετίας, καταλήγοντας σε 17%, 20% και 22% αντίστοιχα το 2028. Ειδικοί συντελεστές ισχύουν για ορισμένα νομικά πρόσωπα, όπως εισηγμένα συμμετοχικά επενδυτικά Ταμεία συμπεριλαμβανομένων επενδυτικών Ταμείων σε ακίνητα (1%), ορισμένους συνεταιρισμούς (20%), ή νομικές οντότητες που ασκούν δραστηριότητες έρευνας και εκμετάλλευσης πετρελαίου και φυσικού αερίου (30%). Από το 2023 εφαρμόστηκε νέος μειωμένος φορολογικός συντελεστής 15% για νεοφυείς επιχειρήσεις (βλ. και κατωτέρω). Στην περίπτωση εισηγμένων εταιρειών που ασχολούνται με επενδύσεις στην αγορά ακινήτων, ο φορολογικός συντελεστής είναι 19%.

Οι οντότητες των οποίων οι μέτοχοι που κατέχουν συμμετοχή άνω του 5% στο κεφάλαιο τους φορολογούνται επί των διανεμόμενων μερισμάτων με συντελεστή τουλάχιστον 10%, υπόκεινται σε μηδενικό φορολογικό συντελεστή. Γενικά, με συντελεστή 19% φορολογούνται τα κεφαλαιακά κέρδη, τα μερίσματα, τα εισοδήματα από τόκους, καθώς και τα εισοδήματα από royalties. Ενδεικτικά, οι φορολογικοί συντελεστές που εφαρμόζονται για καταβολή μερισμάτων, τόκων και royalties προς την Ελλάδα στην πράξη ανέρχονται σε 5% ή 10%, 0%

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ή 8% και 6% αντίστοιχα. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τα εισοδήματα τόκων, μερισμάτων και royalties που καταβάλλονται από Ισπανικό Όμιλο προς εταιρείες που εδρεύουν στην Ε.Ε. ή τον ΕΟΧ απαλλάσσονται από κατ' αποκοπή φορολόγηση. Τέλος, οι νεοσυσταθείσες εταιρείες φορολογούνται με συντελεστή 15% κατά την πρώτη φορολογική περίοδο που έχουν φορολογητέο εισόδημα, καθώς και κατά την επόμενη φορολογική περίοδο. Τέλος, οι νεοφυείς επιχειρήσεις (start-ups) φορολογούνται επίσης με συντελεστή 15% κατά το πρώτο έτος κερδοφορίας τους, καθώς και για τα επόμενα τρία έτη.

Ο έκτακτος φόρος που είχε επιβληθεί από τις αρχές 2023 στα κέρδη των ενεργειακών εταιρειών επανασχεδιάστηκε ενθαρρύνοντας και χρηματοδοτώντας νέες επενδύσεις στην ηλεκτροδότηση του δικτύου της χώρας, προκειμένου να καθησυχαστούν ενεργειακοί Όμιλοι όπως η Repsol, η Iberdrola, η Naturgy και η Endesa είχαν απειλήσει με «αποεπένδυση» και έξοδο από την Ισπανική αγορά. Τον Δεκέμβριο 2023 είχε εγκριθεί με βασιλικό νομοθετικό διάταγμα η διατήρηση του έκτακτου φόρου που καταβάλλουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και οι εταιρείες ενέργειας για ολόκληρο το 2024, με την επιφύλαξη ενδεχόμενων φοροελαφρύνσεων επί των κερδών των εταιρειών ενέργειας, σε περιπτώσεις στρατηγικών και «πράσινων» επενδύσεων. Σημειώτεον ότι τα φορολογικά έσοδα το 2024 από τη διατήρηση του έκτακτου φόρου στις ενεργειακές εταιρείες και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ανήλθαν σε 2,86 δισ. ευρώ.

Στο τέλος Δεκεμβρίου 2024 η Κυβέρνηση θέσπισε με Βασιλικό Διάταγμα (Β.Δ. 10/2024) νέο - προσωρινό- ενεργειακό φόρο με συντελεστή 1,2%, ο οποίος περιελάμβανε σημαντική καινοτομία, ήτοι κίνητρο φοροαπαλλαγής για «πράσινες» επενδύσεις που έφθανε έως και 60% του φόρου για περιπτώσεις επιχειρήσεων που πραγματοποιούν «πράσινες» επενδύσεις στρατηγικού χαρακτήρα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η υποστήριξη των υπόλοιπων κυβερνητικών εταίρων. Ο εν λόγω φόρος θα επιβαλλόταν το 2025 σε ενεργειακούς Ομίλους με κύκλο εργασιών άνω του 1 δισ. ευρώ. Ωστόσο, στο τέλος Ιανουαρίου τρέχοντος έτους, το Κογκρέσο των Αντιπροσώπων καταψήφισε τον εν λόγω φόρο με αποτέλεσμα να ανακληθεί η εφαρμογή του σχετικού Διατάγματος, προς τέρψη των μεγάλων ενεργειακών Ομίλων της χώρας, ορισμένοι εκ των οποίων έσπευσαν να ανακοινώσουν νέες επενδύσεις.

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Επιπλέον, στις αρχές του τρέχοντος έτους (με το Ν. 7/2024) τέθηκε σε ισχύ νέος τραπεζικός φόρος με ισχύ για τα επόμενα τρία χρόνια, ο οποίος καθιερώνει συντελεστές 7% για τις τράπεζες με καθαρά περιθώρια τόκων και προμηθειών άνω των 5 δισ. ευρώ, 6% για όσες έχουν καθαρό εισόδημα από τόκους και προμήθειες άνω των 3 δισ. ευρώ και 4,8% για όσες τράπεζες υπερβαίνουν εισόδημα 1,5 δισ. ευρώ. Στις χαμηλότερες κλίμακες, ο συντελεστής είναι 3,5% για όσες τράπεζες υπερβαίνουν τα 750 εκατ. ευρώ και 1% για όσες είναι κάτω από το εν λόγω ποσό. Σημειωτέον ότι πριν από την εν λόγω μεταρρύθμιση εφαρμοζόταν αποκλειστικά συντελεστής 4,8% για όσες τράπεζες υπερέβαιναν τα 850 εκατ. ευρώ ετησίων εσόδων. Ασφαλώς ο τραπεζικός τομέας έχει αντιδράσει αρνητικά στην εν λόγω φορολόγηση, οποία καθώς φαίνεται ενδέχεται καταστεί μόνιμη, κάνοντας λόγο για φορολόγηση με «ιδεολογικό υπόβαθρο», ενώ ο κλάδος έχει προσφύγει και στη δικαιοσύνη.

Τον Ιούνιο 2024 εγκρίθηκε από την ισπανική Κυβέρνηση σχέδιο νόμου για τη θέσπιση ελάχιστου επιπέδου φορολόγησης 15% για τους μεγάλους πολυεθνικούς και εθνικούς ομίλους στην Ισπανία (όπως και εντός της Ε.Ε.), σε συμμόρφωση με σχετική Οδηγία της Ε.Ε. (2022/2523). Εν λόγω νομοσχέδιο, το οποίο μετουσιώθηκε τελικά σε Νόμο (Ν. 7/2024) στο τέλος Δεκεμβρίου 2024 και σε εφαρμοστικό Βασιλικό Διάταγμα τον Απρίλιο 2025 (252/2025), αφορά εταιρείες με ενοποιημένα έσοδα άνω των 750 εκατ. ευρώ και επιβάλλει εταιρικό φόρο επί του λογιστικού αποτελέσματος χρήσης ολόκληρου του Ομίλου, συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων όλων των εταιρειών που τον απαρτίζουν, επιτρέποντας προσαρμογές για τόκους ή εκπτώσεις φόρου. Απαλλάσσονται από εν λόγω φορολόγηση ορισμένοι τύποι εταιρικών οντοτήτων, όπως δημόσιοι φορείς, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί και συνταξιοδοτικά ταμεία. Το μέτρο αποσκοπεί στην αύξηση των κρατικών εσόδων από τη φορολογία των επιχειρήσεων και στην άμβλυση της εκτροπής των εταιρικών κερδών σε περιοχές με χαμηλότερη φορολογία. Η νέα νομοθεσία έχει αναδρομική ισχύ από τις αρχές του 2024. Επισημαίνεται ότι η καθυστέρηση υιοθέτησης της εν λόγω νομοθεσίας από την Ισπανία είχε ωθήσει την Ευρ. Επιτροπή να προειδοποιήσει για ενδεχόμενο παραπομπής της χώρας στο Δικαστήριο της Ε.Ε. επειδή εξακολουθούσε να μην εφαρμόζει τα αναγκαία μέτρα για τη μεταφορά του ελάχιστου συντελεστή στο εθνικό δίκαιο. Σημειωτέον ότι η ισπανική Κυβέρνηση βρήκε κατά κάποιον τρόπο στην υιοθέτηση του φόρου αυτού μία διέξοδο προκειμένου να επιβάλει μόνιμη φορολόγηση κερδών στις μεγάλες επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των ενεργειακών και των τραπεζών, απαλλασσόμενη έτσι εν μέρει

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

από την ανάγκη να καταστήσει μόνιμη τη φορολόγηση μεγάλων επιχειρήσεων επιμέρους κλάδων.

4. Φόροι Τοπικής Αυτοδιοίκησης

- Ακίνητης περιουσίας, ο συντελεστής δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1,3% για αστικά ακίνητα και το 1,22% για αγροτικά ακίνητα.
- Επιχειρηματικής δραστηριότητας, όπου λαμβάνεται υπόψη το είδος δραστηριότητας, η τοποθεσία, τα έσοδα.
- Φόρος για έργα ανέγερσης και εγκατάστασης και οικοδομικές εργασίες (μέγιστος συντελεστής 4%).
- Φόρος υπεραξίας της αστικής γης (ανώτατος συντελεστής 30%).

Εξειδικευμένη και λεπτομερής πληροφόρηση για το ισπανικό φορολογικό σύστημα είναι διαθέσιμη από το Υπουργείο Οικονομικών (https://sede.agenciatributaria.gob.es/Sede/en_gb/inicio.html), τον συμβουλευτικό Όμιλο PwC (<https://taxsummaries.pwc.com/spain>), καθώς και από τις οικείες ιστοσελίδες του Οργανισμού Εξαγωγών και Επενδύσεων ICEX, στη διεύθυνση https://www.investinspain.org/content/dam/icex-invest/documentos/publicaciones/guia_negocios/03_CHAPTER_ENG.pdf.

Λεπτομερείς πληροφορίες, για όλους τους τομείς, που αφορούν στην ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Ισπανία, παρέχει η αρμόδια υπηρεσία ξένων επενδύσεων Invest in Spain στο πλαίσιο του ICEX (<https://www.investinspain.org/en/guide-business>).

5. Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

Ο γενικός συντελεστής του ΦΠΑ ανέρχεται σε 21% και εφαρμόζεται στις περισσότερες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών. Πέραν του γενικού συντελεστή, στην Ισπανία εφαρμόζεται μειωμένος συντελεστής 10% που ισχύει για τις προμήθειες, τις ενδοκοινοτικές αποκτήσεις και τις εισαγωγές των ακόλουθων κατηγοριών αγαθών και υπηρεσιών, μεταξύ άλλων: (α) τρόφιμα που προορίζονται για ανθρώπους ή ζώα, εκτός από τα αλκοολούχα

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ποτά και αναψυκτικά, τους χυμούς και τα ανθρακούχα ποτά με προσθήκη ζάχαρης ή γλυκαντικών, (β) νερό, (γ) στέγαση (όχι επαγγελματική), (δ) ορισμένα κτηνιατρικά φαρμακευτικά σκευάσματα, ιατρικά αναλώσιμα, (ε) μεταφορά επιβατών και αποσκευών τους, (στ) γεωργικό πολλαπλασιαστικό υλικό, διακοσμητικά φυτά, (ζ) εισαγωγές ειδών τέχνης, (η) υπηρεσίες φιλοξενίας και εστίασης, (θ) είσοδος σε βιβλιοθήκες, αίθουσες τέχνης και ψυχαγωγίας, (ι) μεταφραστικές υπηρεσίες, διερμηνεία, (ια) υπηρεσίες καθαριότητας δημόσιων χώρων, (ιβ) είσοδος σε αθλητικές εκδηλώσεις, εμπορικές εκθέσεις, (ιγ) έργα ανακαίνισης / επισκευής κατοικιών. Επιπλέον, παραδοσιακά στην Ισπανία εφαρμόζεται μειωμένος συντελεστής 4%, που ισχύει μεταξύ άλλων για: (α) ψωμί, αλεύρι, γάλα, τυρί, αυγά, φρούτα και λαχανικά, (β) βιβλία, εφημερίδες και περιοδικά που δεν αποτελούνται κυρίως από διαφημίσεις, (γ) φάρμακα για ανθρώπινη χρήση, αυτοκίνητα για άτομα με αναπηρία, προσθετικά μέλη για άτομα με αναπηρία, (δ) ορισμένες επιδοτούμενες κατοικίες κοινωνικής στέγασης, (ε) ορισμένα ιατρικά αναλώσιμα.

Ορισμένες συναλλαγές απαλλάσσονται από τον ΦΠΑ το 2025, όπως για παράδειγμα αγαθά που αποκτήθηκαν από άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή εισάγονται προς όφελος ατόμων με αναπηρίες, καθώς και υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας που παρέχονται από φορείς δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικά κοινωνικά ιδρύματα. Επιπλέον, ορισμένες συναλλαγές απαλλάσσονται από τον ΦΠΑ, μεταξύ των οποίων χρηματοοικονομικές και ασφαλιστικές συναλλαγές, ιατρικές υπηρεσίες, εκπαιδευτικές υπηρεσίες, ενοικίαση κατοικιών. Δεδομένου ότι ο έμπορος ή ο επαγγελματίας που ασκεί αυτές τις δραστηριότητες δεν χρεώνει ΦΠΑ για τις εν λόγω δραστηριότητες, αυτές δεν παρέχουν το δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ εισροών, ωστόσο υφίστανται άλλες απαλλασσόμενες συναλλαγές, κυρίως δε αυτές που σχετίζονται με το διεθνές εμπόριο, όπως οι ενδοκοινοτικές παραδόσεις αγαθών ή οι εξαγωγές, οι οποίες παρέχουν το δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ εισροών.

Στη διάρκεια του 2024, η ισπανική Κυβέρνηση αποφάσισε την αύξηση του ΦΠΑ στην ηλεκτρική ενέργεια στο 21% από τον Μάρτιο 2024, ενώ και ο ΦΠΑ σε φυσικό αέριο και εναλλακτικά καύσιμα επέστρεψε στη διάρκεια του 2024 (Απρίλιο και Ιούλιο αντίστοιχα) στον συντελεστή που ίσχυε πριν από το ξέσπασμα του πολέμου στην Ουκρανία (21%). Επίσης, ο ειδικός φόρος κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας αυξήθηκε σταδιακά φθάνοντας στο 5,11%, ενώ το ίδιο συνέβη και με τον φόρο επί της αξίας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (IVPEE), ο οποίος αυξήθηκε σε έως 7%. Η διατήρηση μηδενικού ΦΠΑ στα βασικά είδη

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

διατροφής (γάλα, ψωμί, αυγά, φρούτα και λαχανικά) ίσχυσε έως το τέλος Ιουνίου 2024 και έκτοτε ισχύει επιβάρυνση με συντελεστή 4%. Στα περισσότερα λοιπά διατροφικά προϊόντα ο συντελεστής ΦΠΑ επανήλθε στο 10%. Στο ελαιόλαδο, κατηγορία στην οποία είχε εφαρμοστεί μηδενικός ΦΠΑ μεταξύ Ιουλίου και Οκτωβρίου 2024, ο τρέχων συντελεστής ανέρχεται σε 4%.

Πλήρης κατάλογος των συντελεστών ΦΠΑ που εφαρμόζονται σε διαφορετικές κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών στην Ισπανία το 2025 εντοπίζονται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών [στη διεύθυνση: https://sede.agenciatributaria.gob.es/static_files/Sede/Tema/IVA/IVA_reperc/Tipos_IVA_2025.pdf](https://sede.agenciatributaria.gob.es/static_files/Sede/Tema/IVA/IVA_reperc/Tipos_IVA_2025.pdf).

Εντός της Ισπανίας, ο ΦΠΑ δεν εφαρμόζεται στις Κανάριες Νήσους, τη Θέουτα και τη Μελίγια. Στις Κανάριες Νήσους, ο Γενικός Έμμεσος Φόρος των Καναρίων (IGIC) που ισχύει από την 1^η Ιανουαρίου 1993 είναι πολύ παρόμοιος με τον ΦΠΑ και είναι ένας έμμεσος φόρος που επιβάλλεται στις παραδόσεις αγαθών και υπηρεσιών. Το γενικό ποσοστό IGIC είναι 7%, ενώ υπάρχουν επίσης συντελεστές 0%, 3%, 9,5%, 15% και 20% (για προϊόντα καπνού). Η Θέουτα και η Μελίγια επιβάλλουν διαφορετικό δικό τους έμμεσο φόρο (φόρος παραγωγής, υπηρεσιών και εισαγωγών).

Καινοτομία που ενσωματώθηκε στο ισπανικό φορολογικό σύστημα, είναι το ηλεκτρονικό σύστημα διαχείρισης του ΦΠΑ και καταχώρησης αποδείξεων, τιμολογίων και λογιστικών βιβλίων, ώστε ο ΦΠΑ να αποδίδεται άμεσα. Στο νέο αυτό σύστημα υπόκεινται υποχρεωτικά όμιλοι επιχειρήσεων, μεγάλες επιχειρήσεις και οι υποκείμενοι σε μηνιαία απόδοση ΦΠΑ, ενώ έχει γίνει πρόβλεψη και για εθελοντική υπαγωγή σε αυτό. Σύμφωνα με το SII, όπως έχει καθιερωθεί να λέγεται, ο υπόχρεος σε απόδοση ΦΠΑ, δεσμεύεται να ανεβάσει στην ηλεκτρονική πλατφόρμα, που έχει ενεργοποιηθεί για το σκοπό αυτό, τα βιβλία ελέγχου εισερχόμενων και εξερχόμενων τιμολογίων, επενδυτικών αγαθών και διακοινοτικών συναλλαγών. Ο χρόνος, εντός του οποίου οφείλει να διεκπεραιώσει τη δήλωσή του είναι 4 ημέρες από την έκδοση, τη λογιστική εγγραφή, την έκδοση της φορτωτικής, όταν πρόκειται για διακοινοτική μεταφορά αγαθών ή έως την 30^η Ιανουαρίου κάθε έτους, αν πρόκειται για επενδύσεις.

Περισσότερες και αναλυτικές πληροφορίες για το ισπανικό σύστημα ΦΠΑ μπορούν να εντοπιστούν στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών, στη διεύθυνση:

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

https://sede.agenciatributaria.gob.es/Sede/en_gb/iva.html, καθώς και στην οικεία ιστοσελίδα του Οργανισμού Εξαγωγών και Επενδύσεων (ICEX), στη διεύθυνση: https://www.investinspain.org/content/dam/icex-invest/documentos/publicaciones/guia_negocios/03_CHAPTER_ENG.pdf.

6. Κατ' αποκοπή φορολόγηση επαγγελματικών δραστηριοτήτων αυτοαπασχολούμενων

Ο γενικός φορολογικός συντελεστής ανέρχεται σε 15%. Εφαρμόζεται μειωμένος συντελεστής 7% σε νέους αυτοαπασχολούμενους για περίοδο τριών ετών από την έναρξη της δραστηριοποίησής τους, υπό την προϋπόθεση ότι δεν είχαν ασκήσει επαγγελματική δραστηριότητα δώδεκα μήνες πριν από την έναρξη της νέας απασχόλησής τους. Επίσης, μειωμένος συντελεστής 7% προβλέπεται σε ορισμένες επαγγελματικές ειδικότητες όπως σε δημοτικούς εισπράκτορες, ασφαλιστικούς μεσίτες κ.α.

7. Τελωνειακά καθεστώτα, δασμοί

- Ενδοενωσιακό εμπόριο

Επιχειρήσεις που πραγματοποιούν συναλλαγές εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ), της Ελβετίας, καθώς και με την Τουρκία (με την οποία η Ε.Ε. έχει τελωνειακή ένωση), αλλά και με άλλα συνδεδεμένα κράτη ή κράτη με προωθημένες εμπορικές συμφωνίες με την Ε.Ε. που καλύπτουν συγκεκριμένους κλάδους, δικαιούνται να πραγματοποιούν ελεύθερα εισαγωγές και εξαγωγές εμπορευμάτων, υπό την έννοια ότι τα κράτη μέλη της Ε.Ε. δεν μπορούν να περιορίζουν τις ποσότητες των εισαγωγών / εξαγωγών ούτε να παρεμποδίζουν με οποιονδήποτε άλλο τρόπο τις εμπορικές συναλλαγές, δεδομένου ότι αυτές διέπονται από το ενωσιακό κανονιστικό πλαίσιο. Κατά την είσοδο στο ενωσιακό έδαφος, τα προϊόντα που προέρχονται από χώρες εκτός Ε.Ε. πρέπει να εκτελωνιστούν και να καταβληθούν οι αναλογούσες δασμολογικές ή άλλες (λ.χ. φορολογικές) επιβαρύνσεις, οι οποίες ρυθμίζονται με βάση τις διεθνείς συμφωνίες που έχει συνάψει η Ε.Ε. και τις γενικές δασμολογικές προβλέψεις του ΠΟΕ. Ολόκληρο το κοινό εξωτερικό δασμολόγιο της Ε.Ε., καθώς και τα διάφορα μέτρα που ισχύουν αναφορικά με τις εισαγωγές από τρίτες χώρες, αλλά και σχετικά με τα καθεστώτα εξαγωγής αγαθών και υπηρεσιών από την Ε.Ε. μπορούν να εντοπιστούν στην ιστοσελίδα της Ευρ. Επιτροπής "Access 2 Markets" στη διεύθυνση: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/home>.

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

- **Εναρμονισμένοι κανόνες**

Εφ' όσον τα προϊόντα πληρούν τους εναρμονισμένους κανόνες της Ε.Ε. μπορούν να τεθούν σε καθεστώς ελεύθερης κυκλοφορίας εντός της Ε.Ε. Αυτό σημαίνει ότι δεν μπορεί να τεθεί κανένας περιορισμός, όπως λ.χ. στην ποσότητα των πωλήσεων. Οι εναρμονισμένοι κανόνες της Ε.Ε. βασίζονται σε μία σειρά προϋποθέσεων που αποσκοπούν στην προστασία των καταναλωτών, της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος.

- **Μη εναρμονισμένοι κανόνες**

Εφ' όσον τα προϊόντα δεν υπόκεινται σε εναρμονισμένους κανόνες της Ε.Ε., ενδεχομένως υπόκεινται σε εθνικούς κανόνες. Σε αυτή την περίπτωση, εξακολουθεί να υφίσταται το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων στον χώρο της Ε.Ε., του ΕΟΧ και της Τουρκίας, με βάση την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης.

- **Περιορισμοί που βασίζονται σε εθνικούς κανόνες**

Τα προϊόντα μπορεί να εξακολουθούν να υπόκεινται σε περιορισμούς για λόγους δημοσίου συμφέροντος – ειδικότερα, για λόγους προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων, των ζώων ή των φυτών, του περιβάλλοντος, της δημόσιας ασφάλειας ή των χρηστών ηθών. Οι κρατικές Αρχές πρέπει να μπορούν να αποδείξουν ότι οι περιορισμοί αυτοί στην ελεύθερη κυκλοφορία είναι δικαιολογημένοι και αναλογικοί, όπως η υποβολή σε διαδικασία προηγούμενης έγκρισης ορισμένων προϊόντων που παρουσιάζουν πραγματικό κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία.

- **Δικαίωμα ελεύθερης διαμετακόμισης**

Το δικαίωμα ελεύθερων συναλλαγών εμπεριέχει επίσης το δικαίωμα ελεύθερης διαμετακόμισης σε ολόκληρο το έδαφος της Ε.Ε., του ΕΟΧ και της Τουρκίας. Όταν ένα προϊόν - ακόμη κι αν έχει παραχθεί εκτός Ε.Ε. - εισαχθεί στην Ε.Ε., μπορεί στη συνέχεια να μεταφερθεί ελεύθερα σε οποιοδήποτε μέρος της Ε.Ε. (καθεστώς ελεύθερης κυκλοφορίας εμπορευμάτων).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

→ **Ξένες επενδύσεις στην Ισπανία**

Η διεθνής οικονομική κρίση που ξεκίνησε στα τέλος της δεκαετίας του 2000 είχε ως αποτέλεσμα να μειωθούν οι εισροές των ξένων επενδύσεων από την τιμή των €29,72 δισ. το

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

2008, σε €12,45 δισ. το 2010. Κατά τα επόμενα έτη οι εισροές επενδύσεων στην Ισπανία, με αξιόλογες αυξομειώσεις, ακολούθησαν ωστόσο συνολικά αυξητική πορεία, φθάνοντας στο εξαιρετικά υψηλό επίπεδο των €54,78 δισ. το 2018, ενώ το 2022 ανήλθαν σε €32,24 δισ., το 2023 σε €30,96 δισ. και το 2024 σε €36,81 δισ. Στον κατωτέρω πίνακα βλέπουμε την εξέλιξη των αποθεμάτων άμεσων ξένων επενδύσεων στην Ισπανία, καθώς και των ισπανικών επενδύσεων στο εξωτερικό, κατά την περίοδο 2018-2023 (τελευταία χρονιά για την οποία υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία stock επενδύσεων).

Επενδύσεις από και προς την Ισπανία

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (συνολικά κεφάλαια – απόθεμα τέλος έτους αναφοράς) σε εκατ. ευρώ	471.469,3	488.614,6	509.883,7	533.803,2	574.739,8	608.828,7
Άμεσες επενδύσεις της χώρας στο εξωτερικό (συνολικά κεφάλαια – απόθεμα τέλος έτους αναφοράς) σε εκατ. ευρώ	476.418,8	517.910,8	457.563,7	534.649,3	584.012,8	634.971,9

Πηγή: DataInVex (στοιχεία διαθέσιμα έως 2023)

Σύμφωνα με τα ισπανικά στατιστικά στοιχεία (Υπουργείου Οικονομίας, Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας / DataInVex), το 2023 το απόθεμα των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στην Ισπανία έφθασε τα 608,83 δισ. ευρώ, αυξημένο κατά 5,9% σε σύγκριση με το απόθεμα ξένων επενδύσεων το 2022. Το απόθεμα ισπανικών Άμεσων Επενδύσεων στο εξωτερικό ανήλθε το 2023 σε 634,97 δισ. ευρώ, αυξημένο κατά 8,7% έναντι του 2022.

→ **Αναπτυξιακή νομοθεσία**

Με στόχο την προώθηση των επενδύσεων, της απασχόλησης, της ανταγωνιστικότητας και της οικονομικής ανάπτυξης, το ισπανικό Κράτος και οι κρατικές Αρχές έχουν αναπτύξει ευρύ φάσμα μέσων και κινήτρων ενίσχυσης που στοχεύουν ειδικά στην τόνωση της απασχόλησης αορίστου χρόνου, των περιφερειακών επενδύσεων και της έρευνας, της

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ανάπτυξης και της τεχνολογικής καινοτομίας. Επιπλέον, δεδομένου ότι η Ισπανία είναι κράτος μέλος της Ε.Ε., οι δυνητικοί επενδυτές μπορούν επίσης να έχουν πρόσβαση σε ευρωπαϊκά προγράμματα βοήθειας, τα οποία παρέχουν περαιτέρω κίνητρα για επενδύσεις στην Ισπανία. Θα πρέπει να σημειωθεί η ιδιαίτερη σημασία που έχει το πρόγραμμα “Next Generation EU”, ως ειδικός μηχανισμός χρηματοδότησης με στόχο να βοηθήσει τα κράτη μέλη να ανακάμψουν από τις συνέπειες της πανδημίας, με την Ισπανία να είναι ένας από τους κύριους αποδέκτες.

Όπως έχει προαναφερθεί υπό Κεφάλαιο Α σημείο 3, το ισπανικό σχέδιο PERTE (Στρατηγικό Σχέδιο για την Ανάκαμψη και τον Οικονομικό Μετασχηματισμό) συνιστά μέσο σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στην Ισπανία, με τη συνεργασία κρατικών Οργανισμών και υπηρεσιών, εταιρειών και ερευνητικών κέντρων για την προώθηση συγκεκριμένων στρατηγικών πρωτοβουλιών που στοχεύουν στον μετασχηματισμό της ισπανικής οικονομίας, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού Σχεδίου Ανάκαμψης. Μέχρι τις αρχές του 2024 η ισπανική Κυβέρνηση είχε εγκρίνει 12 μεγάλα τομεακά επενδυτικά υποπρογράμματα στο πλαίσιο του σχεδίου PERTE, που περιλαμβάνουν επενδυτικές δράσεις σε στρατηγικούς τομείς της οικονομίας, συγκεκριμένα στην ανάπτυξη ηλεκτρικών-συνδεδεμένων οχημάτων, στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, στην παραγωγή και αποθήκευση καυσίμου υδρογόνου, στην υγεία, στον αγροδιατροφικό τομέα, σε δέσμες πολιτικών οικονομικής αξιοποίησης της ισπανικής γλώσσας, στην κυκλική οικονομία, στη ναυτική βιομηχανία, στην αεροδιαστημική, στην ψηφιοποίηση της διαχείρισης του κύκλου νερού, στην ανάπτυξη βιομηχανίας μικροκυκλωμάτων / ημιαγωγών, καθώς επίσης και στην κοινωνική οικονομία, στην απανθρακοποίηση της βιομηχανίας. Τον Απρίλιο 2025 ανακοινώθηκε νέο επενδυτικό υποπρόγραμμα για την κατοικία.

Στο τέλος Ιουλίου 2024, η Ευρ. Επιτροπή ενέκρινε οριστικά την τέταρτη εκταμίευση του Σχεδίου Ανάκαμψης, Μετασχηματισμού και Ανθεκτικότητας, συνολικού ύψους 9,88 δισ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στην εκπλήρωση 60 οροσέμων και στόχων (44 ορόσημα και 16 στόχοι), περιλαμβάνοντας συνολικά 34 μεταρρυθμίσεις και 26 επενδύσεις. Εν λόγω στόχοι και ορόσημα αφορούν σε τομείς όπως ο ψηφιακός μετασχηματισμός, η ενεργειακή μετάβαση της οικονομίας, οι συντάξεις, η έρευνα, η ανάπτυξη και η καινοτομία, η εκπαίδευση, η επεξεργασία των υδάτων, η ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών,

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

συμπεριλαμβανομένης της δικαιοσύνης, καθώς και θέματα διαπεριφερειακής συνεργασίας.

Στο τέλος του 2024, η Ευρ. Επιτροπή διαμήνυσε στην Ισπανία ότι πρόκειται να «παγώσει» τις εκταμιεύσεις στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης εάν η ισπανική Κυβέρνηση δεν εφαρμόσει άμεσα αύξηση στη φορολόγηση του πετρελαίου ντίζελ και εξίσωσή της με τη φορολόγηση της βενζίνης. Σύμφωνα με εν λόγω πηγές, η Κυβέρνηση Sánchez έχει ήδη λάβει λίγο περισσότερο χρόνο από την Ευρ. Επιτροπή για την υλοποίηση / ολοκλήρωση περίπου 12 μεταρρυθμίσεων, μεταξύ των οποίων στο οικογενειακό δίκαιο, στο νόμο για τις κοινωνικές υπηρεσίες, σε αλλαγές στα καθεστάτα φοροαπαλλαγών, στη νομοθεσία για τη βιομηχανία, στον τομέα της υγείας και των φαρμάκων, στη νομοθεσία για την αναδιοργάνωση των κρατικών επιδοτήσεων για το ελάχιστο εισόδημα, καθώς και στη νομοθεσία για την οργανωτική αποτελεσματικότητα στη δικαιοσύνη.

Σημειώνεται ότι σε γενικές γραμμές η Ευρ. Επιτροπή έχει αποδεχθεί γενικά τις καθυστερήσεις που σημειώνονται από πλευράς Ισπανίας στην υλοποίηση ορισμένων από τις μεταρρυθμίσεις, με αντάλλαγμα την προώθηση άλλων οροσήμων για την επίτευξη των οποίων η Ισπανία είχε δεσμευθεί, μεταξύ των οποίων ορισμένες επενδύσεις στο δίκτυο προαστιακού σιδηροδρόμου (Cercanías), στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, στη συντήρηση των ακτών, στην έρευνα και ανάπτυξη, καθώς και κυβερνοασφάλεια. Από την άλλη ωστόσο, φαίνεται ότι η Ευρ. Επιτροπή επιμένει, ως αντάλλαγμα, να υλοποιηθεί η αύξηση της φορολόγησης του ντίζελ, συμπεριλαμβάνοντας την στον κατάλογο των προαπαιτούμενων προκειμένου να προχωρήσει σε εκταμιεύσεις ευρωπαϊκών κονδυλίων προς την Ισπανία. Σημειώνεται ότι εν λόγω αύξηση του φόρου στο ντίζελ εφαρμόστηκε από τον Μάρτιο τρέχοντος έτους.

Στις 20/12/2024, η ισπανική Κυβέρνηση αιτήθηκε την πέμπτη εκταμίευση στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης, ύψους σχεδόν 8 δισ. ευρώ που αφορούν άμεσες μη επιστρεπτές επιχορηγήσεις, καθώς και την χορήγηση πρόσθετων κονδυλίων της τάξεως των 16 δισ. ευρώ που σχετίζονται με δανειακά κεφάλαια στο πλαίσιο των δύο πρώτων δόσεων του Σχεδίου Ανάκαμψης, ανεβάζοντας το συνολικά αιτηθέν ποσόν της εκταμίευσης σε πλησίον των 25 δισ. ευρώ. Για να το επιτύχει αυτό, η Ισπανία έχει πιστοποιήσει την εκπλήρωση περίπου 84 ορόσημων και στόχων, 55 από τους οποίους έχουν προχωρήσει με βάση με το προγραμματισμένο χρονοδιάγραμμα.

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Τον Απρίλιο 2024, το ισπανικό Υπουργικό Συμβούλιο έδωσε την οριστική του έγκριση στη δημιουργία νέου επενδυτικού Ταμείου, αποκαλούμενου «Ταμείο Συνεπένδυσης» ("Fondo de Coínversión" - Foco), εξοπλισμένου με χρηματοδοτικά κεφάλαια ύψους 2 δισ. ευρώ, που θα τροφοδοτείται με πιστωτικά κονδύλια της Ε.Ε. και με σκοπό έως το 2026 να διοχετεύει πόρους σε χρηματοοικονομικά μέσα ή σε εταιρείες που αναπτύσσουν επενδυτικά έργα σε ολόκληρη την ισπανική Επικράτεια. Τα εν λόγω πιστωτικά κονδύλια θα προέρχονται από κεφάλαια που διατίθενται στην Ισπανία στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης ("Next Generation EU"). Το νέο Ταμείο στοχεύει εξάλλου στην προσέλκυση και ξένων επενδυτικών κεφαλαίων στην Ισπανία. Τα χρηματοδοτούμενα από το νέο Ταμείο έργα στοχεύουν να προσελκύσουν ξένες επενδύσεις που συμβάλλουν στη μεταμόρφωση της οικονομίας, με ιδιαίτερη επικέντρωση σε τομείς που θεωρούνται στρατηγικής σημασίας, όπως η περιβαλλοντική και ψηφιακή μετάβαση.

Η διαχείριση του Ταμείου Συνεπένδυσης έχει ανατεθεί στο δημόσιο επενδυτικό Ταμείο COFIDES, οι δε επενδύσεις κεφαλαίου μέσω του νέου Ταμείου θα γίνονται κατά κύριο λόγο, πάντα υπό καθεστώς «συνεπένδυσης» με ξένους επενδυτές, του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα. Υπό το νέο σχήμα, οι εκάστοτε «συνεπενδυτές» θα πρέπει να συνεισφέρουν, για κάθε συναλλαγή, επενδυτικά κεφάλαια τουλάχιστον ισοδύναμα με τη συνεισφορά του Ταμείου FOCO. Το νέο Ταμείο μπορεί να πραγματοποιεί άμεσες επενδύσεις σε εταιρείες, ενώ θα αναλαμβάνει επίσης συμμετοχές σε επενδυτικά οχήματα που υποστηρίζουν νέες επενδύσεις στην Ισπανία στους τομείς που αποτελούν στόχους του ισπανικού Σχεδίου Ανάκαμψης.

Το 2021 δημοσιεύθηκε το κυβερνητικό αναπτυξιακό σχέδιο "Ισπανία 2050" (<https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Documents/2021/200521-Estrategia Espana 2050.pdf>), το οποίο αποτελεί το μακροχρόνιο πρόγραμμα για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων σε χρονικό ορίζοντα επομένων 30 ετών. Το Σχέδιο αυτό έχουν επιμεληθεί πάνω από 100 ειδικοί σε διάφορα θέματα, όπως οικονομολόγοι, κοινωνιολόγοι, θετικοί επιστήμονες, ειδικοί για την πράσινη ανάπτυξη και άλλους τομείς, ενώ είναι υπό διαρκή δημόσια συζήτηση για όλα τα θέματα, στην οποία μπορούν να συμμετέχουν όλοι οι πολίτες καθώς και άλλοι οργανισμοί και πανεπιστήμια όπως και Μ.Κ.Ο.

Το ισπανικό Κράτος παρέχει κίνητρα στις επιχειρήσεις τόσο για πρόσληψη εργαζομένων όσο και για εκπόνηση / υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης, παρέχοντας σειρά χρηματοδοτήσεων, φοροαπαλλαγών, καθώς και εκπνώσεων εισφορών κοινωνικών

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ασφαλίσεων. Επίσης, το ισπανικό Κράτος παρέχει οικονομικές ενισχύσεις και φορολογικά οφέλη για δραστηριότητες που ασκούνται σε ορισμένους κλάδους προτεραιότητας για την οικονομική ανάπτυξη. Επιπλέον και οι περιφερειακές Κυβερνήσεις των Αυτόνομων Κοινοτήτων παρέχουν παρόμοια κίνητρα για τους περισσότερους από τους εν λόγω κλάδους. Οι οικονομικές ενισχύσεις από την κεντρική Κυβέρνηση περιλαμβάνουν μη επιστρεφόμενες και μερικώς επιστρεφόμενες επιδοτήσεις, καθώς και ελαφρύνσεις τόκων για δάνεια που έχουν λάβει οι δικαιούχοι, όπως και οποιοδήποτε συνδυασμό των ανωτέρω. Τα κύρια κρατικά προγράμματα που υποστηρίζουν τα έργα βιομηχανικής ανάπτυξης για την υποστήριξη της καινοτομίας που ισχύουν σήμερα είναι για τους ακόλουθους κλάδους: (α) έρευνα, ανάπτυξη και τεχνολογική καινοτομία, (β) τουριστική βιομηχανία, (γ) οπτικοακουστική βιομηχανία, (δ) άλλες ειδικές βιομηχανίες όπως οι εξορύξεις, οι βιομηχανικές επενδύσεις, η φαρμακοβιομηχανία.

Αναπτυξιακά κίνητρα χορηγούνται επίσης σε τοπικό επίπεδο, τόσο από την Κεντρική Κυβέρνηση όσο και από τοπικές Κυβερνήσεις Αυτόνομων Κοινοτήτων. Τα περιφερειακά κίνητρα είναι οικονομικές επιδοτήσεις που χορηγούνται από το ισπανικό Κράτος σε παραγωγικά επενδυτικά σχέδια που πραγματοποιούνται σε προκαθορισμένες περιοχές της χώρας για την προώθηση και την εδραίωση της άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας και για την ενίσχυση της δημιουργίας και διατήρησης θέσεων εργασίας σε αυτές τις περιοχές. Στόχος είναι η άμβλυνση των υφιστάμενων εδαφικών ανισορροπιών και η ενίσχυση του ενδογενούς ανθρώπινου και υλικού δυναμικού περιοχών με χαμηλότερο επίπεδο ανάπτυξης. Η Κυβέρνηση χορηγεί τέτοιου είδους ενισχύσεις σύμφωνα με την οριοθέτηση των επιλέξιμων περιοχών και τα μέγιστα όρια ενίσχυσης που ορίζονται από την Ευρ. Επιτροπή για τις περιφερειακές κρατικές ενισχύσεις. Όπως προαναφέρθηκε, τα εν λόγω κίνητρα συνίστανται σε οικονομικές ενισχύσεις για τη χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων που δημιουργούν θέσεις εργασίας, σε περιοχές με χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης ή λιγότερο ευνοημένες περιοχές με ειδικές συνθήκες. Οι εν λόγω ενισχύσεις παρέχονται υπό την προϋπόθεση ότι αφορούν: (i) την έναρξη λειτουργίας νέας βιομηχανικής εγκατάστασης, (ii) την επέκταση ήδη εγκατεστημένης δραστηριότητας ή την έναρξη νέας ή (iii) τον εκσυγχρονισμό εγκαταστάσεων. Τα διαθέσιμα για επιχορήγηση περιφερειακά κίνητρα αποτελούνται από: α) μη επιστρεπτές επιδοτήσεις για την εγκεκριμένη επένδυση, β) επιδοτήσεις για τους τόκους δανείων που λαμβάνει ο δικαιούχος από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, γ) επιδοτήσεις για την αποπληρωμή των εν λόγω δανείων, δ. οποιοδήποτε

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

συνδυασμό των προαναφερθέντων, ε. μειώσεις της εργοδοτικής εισφοράς κοινωνικής ασφάλισης, με την επιφύλαξη των διατάξεων της νομοθεσίας περί κινήτρων για προσλήψεις και για την ενίσχυση της απασχόλησης.

Ορισμένες ισπανικές Αυτόνομες Κοινότητες παρέχουν επίσης παρόμοια κίνητρα, σε μικρότερη κλίμακα, για επενδύσεις που πραγματοποιούνται στις περιφέρειές τους. Οι Αυτόνομες Κοινότητες ουσιαστικά χορηγούν επενδυτικά κίνητρα σε τομείς που δεν καλύπτονται από την κρατική νομοθεσία, αλλά περιλαμβάνονται στους «χάρτες» περιφερειακής οικονομικής βοήθειας της Ε.Ε. Τα περισσότερα κίνητρα των Αυτόνομων Κοινοτήτων χορηγούνται σε ετήσια βάση. Τα κύρια αναπτυξιακά κίνητρα που χορηγούν οι Αυτόνομες Κοινότητες συνοψίζονται σε μη επιστρεπτές επιδοτήσεις, ειδικούς ευνοϊκούς όρους για δάνεια και πιστώσεις, συνδρομή υπηρεσιών τεχνικών συμβουλών και κατάρτισης, φορολογικά κίνητρα, παροχή εγγυήσεων, ελαφρύνσεις εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.

Η Αυτόνομη Κοινότητα των Καναρίων Νήσων απολαμβάνει παραδοσιακά καθεστώς εμπορικής ελευθερίας που συνεπάγεται λιγότερες έμμεσες φορολογικές πιέσεις και αποκλεισμό από τη σφαίρα ορισμένων κρατικών μονοπωλίων. Αυτές οι συνθήκες οδήγησαν σε ένα οικονομικό και φορολογικό σύστημα διαφορετικό από αυτό που εφαρμόζεται στην υπόλοιπη Ισπανία, εγκαθιδρύοντας καθεστώς «Ειδικής Ζώνης». Η κεντρική Κυβέρνηση έχει αυξήσει όσο το δυνατόν περισσότερο την ευελιξία σε σχέση με τη λειτουργία των περιφερειακών κινήτρων και τον εντοπισμό επενδύσεων στις Κανάριες Νήσους, μην επιβάλλοντας παρά μόνο τους απαραίτητους περιορισμούς που ορίζονται από την ενωσιακή νομοθεσία και παρέχοντας προτιμησιακή μεταχείριση στις επενδύσεις στην εν λόγω νησιωτική περιφέρεια, απαιτώντας ελάχιστο επίπεδο επένδυσης χαμηλότερο από αυτό που έχει καθοριστεί για την υπόλοιπη Ισπανία.

Σημαντική πτυχή της ισπανικής αναπτυξιακής πολιτικής αποτελεί η Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (AECID), η οποία μέσω συνεργασιών σε διμερές και πολυμερές επίπεδο προωθεί και υποστηρίζει την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης των ΗΕ, επικεντρωνόμενη σε τέσσερα βασικά σημεία: τους πολίτες, το περιβάλλον, την ευημερία και την ειρήνη. Μεγάλη έμφαση δίνεται στην ανάπτυξη και την ευημερία της Λατινικής Αμερικής, της ηπειρωτικής Αφρικής καθώς και της λωρίδας Sahel και της Βορειοδυτικής Αφρικής. Για την καλύτερη αξιοποίηση και εφαρμογή αυτών των σχεδίων, το σχέδιο διαχωρίζει τις χώρες

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

των ανωτέρω γεωγραφικών ζωνών σε λιγότερο ανεπτυγμένες, μεσαίου εισοδήματος και ανεπτυγμένων χώρες. Στις αρχές 2023 τέθηκε σε ισχύ νομοθεσία για την αναπτυξιακή συνεργασία, η οποία αυξάνει τους πόρους από τον κρατικό προϋπολογισμό για έργα αναπτυξιακής συνεργασίας στο 0,7% του ΑΕΠ έως το 2030, προσδιορίζει γεωγραφικές περιοχές και χώρες προτεραιότητας, μεταξύ των οποίων η Δυτική Αφρική, ενώ επίσης αυξάνει και ενισχύει τα διαθέσιμα αναπτυξιακά χρηματοδοτικά εργαλεία, με κύριους τομείς προτεραιότητας για την αναπτυξιακή συνεργασία στη Δυτική Αφρική την διατροφική ασφάλεια, την ενεργειακή μετάβαση, την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, την διασυνδεσιμότητα (connectivity) και την ενδυνάμωση της κοινωνικής θέσης των γυναικών.

Λεπτομερή πληροφόρηση αναφορικά με την αναπτυξιακή νομοθεσία της Ισπανίας και τα διαφόρων ειδών κίνητρα που παρέχονται σε εγχώριους και αλλοδαπούς επενδυτές περιέχονται στον ιστότοπο του Οργανισμού Εξαγωγών και Επενδύσεων (ICEX) στη διεύθυνση:

https://www.investinspain.org/content/dam/icex-invest/documentos/publicaciones/guia_negocios/04_CHAPTER_ENG.pdf. Επιπλέον,

πληροφόρηση σχετικά με τα προγράμματα διεθνούς αναπτυξιακής συνεργασίας της Ισπανίας εντοπίζονται στην ιστοσελίδα της AECID, στη διεύθυνση: <https://www.aecid.es/inicio> (στην ισπανική).

→ **Καθεστώς ιδιωτικοποιήσεων**

Αρμόδια για τις ιδιωτικοποιήσεις στην Ισπανία είναι η Κρατική Εταιρεία Βιομηχανικών Συμμετοχών (Sociedad Estatal de Participaciones Industriales-SEPI), η οποία ιδρύθηκε το 1995, είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου και ανήκει στο Υπουργείο Οικονομικών και Δημόσιας Διοίκησης. Επιπλέον, το Συμβούλιο Ιδιωτικοποιήσεων (Consejo Consultivo de Privatizaciones-CCP) παίζει καίριο ρόλο στις πραγματοποιούμενες ιδιωτικοποιήσεις, με τις συμβουλευτικές αρμοδιότητες και την εξειδικευμένη γνώση που διαθέτει. Η Συμφωνία του Υπουργικού Συμβουλίου της 28^{ης} Ιουνίου 1996, καθιέρωνε ως διαχειριστές της διαδικασίας ιδιωτικοποιήσεων σειρά κρατικών φορέων, ωστόσο οι αναμορφώσεις του δημόσιου επιχειρηματικού τομέα που ακολούθησαν είχαν ως συνέπεια σήμερα ο μοναδικός διαχειριστής με ενεργό ρόλο να είναι η Κρατική Εταιρεία Βιομηχανικών Συμμετοχών.

Ο ρόλος του διαχειριστή είναι η σχεδίαση της διαδικασίας πώλησης και η σύναψη συμφωνίας με την εταιρεία, υπό την αίρεση αναγνώρισής της από το Υπουργικό Συμβούλιο,

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

καθώς και γνωμοδότησης του Συμβουλίου Ιδιωτικοποιήσεων. Ο φάκελος με τις πληροφορίες σχετικά με την εξέλιξη της διαδικασίας και την συγκεκριμένη πρόταση πώλησης, αποστέλλεται στο Συμβούλιο Ιδιωτικοποιήσεων προς ανάλυση και αξιολόγηση. Το Συμβούλιο Ιδιωτικοποιήσεων εκπονεί γνωμοδότηση ως προς το βαθμό επάρκειας της διαδικασίας, με κριτήριο τις αρχές της διαφάνειας, της συναίνεσης και της δημοσιότητας. Επιπρόσθετα προβαίνει σε συστάσεις με σκοπό τη βέλτιστη εφαρμογή της πρότασης. Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ο ρόλος του Συμβουλίου Ιδιωτικοποιήσεων είναι συμβουλευτικός και μη δεσμευτικός και ως εκ τούτου δεν συμμετέχει άμεσα στη λήψη αποφάσεων σχετικά με τις διαδικασίες ιδιωτικοποίησης.

Η γνωμοδότηση του Συμβουλίου διαβιβάζεται στον διαχειριστή, ο οποίος είναι επιφορτισμένος να προβεί σε τελική αξιολόγηση της πρότασης ιδιωτικοποίησης, καθώς και στον αντίστοιχο Υπουργό, ο οποίος θα μεριμνήσει για την κοινοποίηση στην Επιτροπή της Κυβέρνησης που είναι αρμόδια για Οικονομικά θέματα, με στόχο την εν συνεχεία εισαγωγή του ζητήματος στο Υπουργικό Συμβούλιο με σκοπό την οριστική έγκριση από αυτό. Επισημαίνεται ότι ο διαχειριστής και σε τελευταίο βαθμό το Υπουργικό Συμβούλιο συνιστούν τα αρμόδια εκτελεστικά όργανα της ιδιωτικοποίησης.

Το Συμβούλιο Ιδιωτικοποιήσεων δημοσιεύει τις γνωμοδοτήσεις του και τα σχετικά δελτία Τύπου στα μέσα ενημέρωσης, καθώς και μέσω της ιστοσελίδας του www.ccp.es. Πέραν του Συμβουλίου, το οποίο δρα στο στάδιο πριν την ολοκλήρωση της ιδιωτικοποίησης, υπάρχουν επίσης όργανα τα οποία αναλαμβάνουν και διεκπεραιώνουν εκ των υστέρων έλεγχο της ιδιωτικοποίησης, εξετάζοντας τις συνέπειές της από τη σκοπιά της νομιμότητας και με οικονομικά κριτήρια.

→ **Πιστοληπτική ικανότητα χώρας-κίνδυνοι / προοπτικές**

Η ισπανική οικονομία είναι ανεπτυγμένη, διαφοροποιημένη και ανταγωνιστική, ενώ έχει ανακάμψει από την οικονομική κρίση που έπληξε τη χώρα από το 2010 και τα επόμενα χρόνια. Η ισπανική οικονομία επλήγη από την πανδημία, παρουσιάζοντας από τους υψηλότερους ρυθμούς ύφεσης παγκοσμίως, που έφθασε το 10,9% το 2020. Το 2021 η κατάσταση βελτιώθηκε σταδιακά, με αποτέλεσμα ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης να φθάσει το 6,7%. Στη συνέχεια, το 2022, ο πόλεμος στην Ουκρανία και η ενεργειακή κρίση επηρέασαν

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

αρνητικά και την Ισπανία, με τις τιμές των αγαθών να καταγράφουν μεγάλες αυξήσεις σε μηνιαία βάση κυρίως εξαιτίας της ανόδου των ενεργειακών τιμών, προκαλώντας προβλήματα στην εφοδιαστική αλυσίδα. Πάντως, η ισπανική οικονομία μεγεθύνθηκε τελικά το 2022 με ρυθμό 6,2%. Το 2023 ο ρυθμός ανάπτυξης εμφανίστηκε σχετικά μειωμένος, ωστόσο σε ικανοποιητικό επίπεδο σε σύγκριση με τους ρυθμούς ανάπτυξης της ευρωζώνης, στο 2,7%, ενώ το 2024 η ανάπτυξη της Ισπανίας έφθασε στο 3,2%.

Σημαντικό πρόβλημα για την ισπανική οικονομία αποτελεί διαχρονικά η ανεργία, παρά τις συστηματικές προσπάθειες των ισπανικών Κυβερνήσεων της τελευταίας δεκαετίας να την μειώσουν. Το 2020 ο σχετικός δείκτης έφθασε στο 15,5%, το 2021 μειώθηκε ελαφρά σε 14,9%, το 2022 ανήλθε σε 13%, το 2023 σε 12,2% και το 2024 ακόμη χαμηλότερα, σε 11,3%. Ο πληθωρισμός, ο οποίος είχε καταγράψει σημαντική άνοδο στη διάρκεια του 2022, στη συνέχεια έδειξε τάσεις αποκλιμάκωσης. Ο ετήσιος ρυθμός πληθωρισμού το 2022 ανήλθε σε 8,3%, ενώ το 2023 ο πληθωρισμός αποκλιμακώθηκε περαιτέρω με ταχύτατο ρυθμό, κλείνοντας το έτος με 3,4%, ως αποτέλεσμα, μεταξύ άλλων, των μέτρων που είχε λάβει η ισπανική Κυβέρνηση με σκοπό την δραστική μείωσή του, όπως η υιοθέτηση χαμηλότερων συντελεστών ΦΠΑ στα τρόφιμα και την ενέργεια. Το 2024, ο πληθωρισμός ανήλθε σε 2,9%, παρά τις πληθωριστικές πιέσεις που σημειώθηκαν στη διάρκεια του έτους. Το δημόσιο χρέος της Ισπανίας εξακολουθεί να υπερβαίνει το 100% του ΑΕΠ, ανερχόμενο σε 109,5% του ΑΕΠ στο τέλος του 2022, σε 105,1% του ΑΕΠ στο τέλος του 2023 και σε 101,8% του ΑΕΠ στο τέλος του 2024, ανερχόμενο τον Δεκέμβριο 2024 στο επίπεδο των 1,621 τρισ. ευρώ. Η ισπανική Κυβέρνηση καταβάλλει συστηματική προσπάθεια με σκοπό τον ταχύ περιορισμό του.

Όπως έχει προαναφερθεί, προς το τέλος της προηγούμενης δεκαετίας παρατηρήθηκε στη χώρα πολιτική κρίση, ιδίως μετά τον Οκτώβριο του 2017, όταν η Κοινότητα της Καταλονίας διεξήγαγε μη αναγνωρισμένο δημοψήφισμα για την ανεξαρτησία της. Στο τέλος του 2019 σχηματίστηκε Κυβέρνηση συνασπισμού υπό το σοσιαλιστικό κόμμα (PSOE), για πρώτη φορά στη χώρα μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας, ενώ το καλοκαίρι 2023 έλαβαν χώρα εθνικές εκλογές, από τις οποίες, έπειτα από μακρά περίοδο πολιτικών ζυμώσεων, προέκυψε νέα Κυβέρνηση συνασπισμού υπό το σοσιαλιστικό κόμμα το Νοέμβριο 2023, με την ενσωμάτωση σε αυτήν πολλών ετερόκλητων πολιτικών δυνάμεων. Αποτέλεσμα της σημαντικότητας καθυστέρησης σχηματισμού νέας Κυβέρνησης, της ανάγκης και της

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

συναφούς δυσκολίας επίτευξης πολλαπλών συμβιβασμών στο πλαίσιο της νέας Κυβέρνησης συνασπισμού, καθώς και της διενέργειας τοπικών εκλογών στις αρχές και στα μέσα του 2024 σε κρίσιμες Αυτόνομες Κοινότητες της χώρας (Γαλικία, Χώρα Βάσκων, Καταλονία), δεν κατέστη εφικτή η ψήφιση κρατικού προϋπολογισμού για το 2024 και το Κράτος λειτουργεί με τον προϋπολογισμό του 2023 στον οποίο δόθηκε χρονική παράταση, χωρίς ασφαλώς να έχει τη δυνατότητα η Κυβέρνηση να εφαρμόσει τα περισσότερα από τα στοιχεία του προγράμματός της. Οι στόχοι δημοσιονομικής σταθερότητας και το σχέδιο προϋπολογισμού συνάντησαν ισχυρή αντίσταση στα νομοθετικά σώματα, λόγω της έντονης αντιπαράθεσης μεταξύ Κυβέρνησης και αξιωματικής αντιπολίτευσης.

Το ίδιο ακριβώς σενάριο επαναλήφθηκε το 2025, έτος για το οποίο έγινε πολύ γρήγορα σαφές ότι ο κυβερνητικός συνασπισμός δεν θα μπορούσε να «περάσει» τον προϋπολογισμό του από τα νομοθετικά σώματα της χώρας, με το πιο πιθανό ενδεχόμενο την άσκηση «βέτο» από την Γερουσία, ακόμη και στην περίπτωση που το σχέδιο προϋπολογισμού κατόρθωνε να περάσει από το Κογκρέσο των Αντιπροσώπων. Στο τέλος Νοεμβρίου 2024, η ισπανική Κυβέρνηση άρχισε να εγκαταλείπει την προοπτική παρουσίασης του σχεδίου κρατικού προϋπολογισμού για το 2025 εντός του 2024, αφού έκρινε ότι δεν διέθετε επαρκή χρονικά περιθώρια. Στην συνέχεια, εγκαταλείφθηκε ουσιαστικά και η σκέψη έγκρισης του προϋπολογισμού στις αρχές του 2025, αν και η ισπανική Κυβέρνηση δεν την απεμπόλησε επισήμως. Προσφάτως οικονομικές πηγές αναφέρουν ότι η Κυβέρνηση έχει ήδη καθυστερήσει να εκκινήσει τις διαδικασίες για την εκπόνηση του προϋπολογισμού του 2026 ώστε να ολοκληρώσει το πρώτο βήμα για την προετοιμασία του και να αποφευχθεί η χρονική παράταση, για τρίτη συνεχή φορά, του προϋπολογισμού του 2023.

Στην τριμηνιαία της έκθεση εκτιμήσεων για την πορεία της ισπανικής οικονομίας του Ιουνίου 2025, η Τράπεζα Ισπανίας αναθεώρησε προς τα κάτω τις προβλέψεις της σχετικά με τον ρυθμό ανάπτυξης της ισπανικής οικονομίας. Πιο συγκεκριμένα, για το τρέχον έτος προέβλεψε ρυθμό ανάπτυξης της τάξεως του 2,4%, έναντι ρυθμού 2,7%, μειωμένου κατά τρία δέκατα της μονάδας έναντι της προηγούμενης πρόβλεψης (Μαρτίου 2025), βασικά εξαιτίας της επιδείνωσης των συνθηκών του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος. Σημειωτέον ότι στο πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους καταγράφηκε ρυθμός ανάπτυξης

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

της τάξεως του 0,6% σε τριμηνιαία βάση, ενώ σε ετήσια βάση, η μεγέθυνση του ισπανικού ΑΕΠ το πρώτο τρίμηνο 2025 διαμορφώθηκε σε 2,8%.

Η τρέχουσα πρόβλεψη της Τράπεζας Ισπανίας για τον πληθωρισμό του 2025 εμφανίστηκε μειωμένη κατά ένα δέκατο της μονάδας, φθάνοντας το 2,4%, έναντι πρόβλεψης 2,5% τον Μάρτιο 2025. Οι κύριες αιτίες αυτής της αναθεώρησης είναι η πρόσφατη τάση ελαφράς μείωσης των τιμών της ενέργειας, καθώς και το γεγονός ότι αναμένεται μετριασμός και σχετική σταθερότητα των τιμών των υπηρεσιών. Για το 2026, η Τράπεζα Ισπανίας προβλέπει μειωμένο πληθωρισμό, στο 1,7%. Η Τράπεζα Ισπανίας εκτιμά μεγέθυνση της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά 2,7% το 2025 και 1,8% το 2026, των ακαθάριστων κεφαλαιακών επενδύσεων κατά 3,6% το 2025 και 2,3% το 2026, των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών κατά 1,9% και 2,3% αντίστοιχα για το 2025 και το 2026 και της εγχώριας ζήτησης κατά 2,7% το 2025 και κατά 1,9% το 2026. Προβλέπει εξάλλου πτώση του δείκτη ανεργίας στο 10,5% το 2025 και στο 10,2% το 2026, δημοσιονομικό έλλειμμα της τάξεως του 2,8% του ΑΕΠ το 2025 και του 2,6% το 2026, καθώς και δημόσιο χρέος της τάξεως του 101,4% του ΑΕΠ για αμφότερα τα έτη 2025 και 2026. Πάντως, παρά την εκτιμώμενη βελτίωση των προοπτικών της ισπανικής οικονομίας, η Κεντρική Τράπεζα προειδοποιεί εκ νέου για την «εξαιρετική και «αυξανόμενη γεωπολιτική αβεβαιότητα και πολυπλοκότητα» που ενδέχεται να ασκήσει αρνητική επίδραση στη μελλοντική εξέλιξη των ισπανικών μακροοικονομικών μεγεθών. Για το 2026, η Τράπεζα Ισπανίας προβλέπει ρυθμό ανάπτυξης στο 1,8% και για το 2027 στο 1,7%.

Η μακροπρόθεσμη πιστοληπτική αξιολόγηση του Βασιλείου της Ισπανίας είναι: για την Standard & Poor's "A/A-1" με σταθερές προοπτικές (επιβεβαίωση από 14/3/2025), για την Moody's "Baa1" με θετικές προοπτικές (από 15/3/2024), για την Fitch "A-" με θετικές προοπτικές (επιβεβαίωση από 11/4/2025) και για την DBRS "A" με σταθερές προοπτικές (επιβεβαίωση από 30/5/2025).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ – ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ – ΠΡΟΜΗΘΕΙΣ – ΠΡΟΤΥΠΑ - ΣΗΜΑΤΑ

Οι σπουδαιότερες διεθνείς κλαδικές εμπορικές εκθέσεις διοργανώνονται στην Μαδρίτη και στη Βαρκελώνη. Η συμμετοχή σε αυτές επιχειρήσεων, που ενδιαφέρονται για την αγορά της χώρας θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική. Περισσότερες πληροφορίες ευρίσκονται στις

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ιστοσελίδες των διοργανωτών: www.ifema.es και www.firabarcelona.com, καθώς και στην ιστοσελίδα του Γραφείου ΟΕΥ Μαδρίτης, όπου αναρτώνται οι σημαντικότερες εκθέσεις στην Ισπανία κάθε χρόνο. Στην ακόλουθη διεύθυνση οι εκθέσεις κατά το τρέχον έτος: <https://www.agora.mfa.gr/infofiles-menu/infofile/90118>.

Σχετικά με διαγωνισμούς που προκηρύσσονται στην Ισπανία, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ενημερώνονται από την ηλεκτρονική υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών (Plataforma de Contratación: <https://contrataciondelestado.es>), καθώς επίσης και από την ηλεκτρονική υπηρεσία TED (Tenders Electronic Daily) της Ε.Ε. (<http://ted.europa.eu>). Το TED παρέχει ανοικτή πρόσβαση στις ανακοινώσεις δημοσίων συμβάσεων που προκηρύσσονται στις χώρες μέλη της Ε.Ε. και του ΕΟΧ, οι οποίες δημοσιεύονται καθημερινά στο συμπληρωματικό φύλλο της επίσημης εφημερίδας της Ε.Ε.

Πληροφορίες για πρότυπα και τεχνικούς κανονισμούς είναι διαθέσιμες από την Ισπανική Ένωση Προτύπων και Πιστοποίησης (AENOR: <https://www.en.aenor.com>). Για την κατοχύρωση εμπορικού σήματος στην Ισπανία, οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να απευθύνονται στο Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ε.Ε. (EUIPO: <https://euipo.europa.eu/ohimportal/el/web/guest/home>).

Όπως έχει προαναφερθεί, για θέματα ευρεσιτεχνιών και σημάτων αρμόδιο είναι το Spanish Patent and Trademark Office (<http://www.oepm.es/en/index.html>), το οποίο υπάγεται στο Υπουργείο Βιομηχανίας και Τουρισμού, ενώ για ζητήματα πνευματικής ιδιοκτησίας αρμόδιο είναι και το Υπουργείο Παιδείας, Επαγγελματικής Κατάρτισης και Αθλητισμού (<https://www.educacionfpydeportes.gob.es/portada.html>).

Η ανεύρεση εξειδικευμένου προσωπικού δεν συνιστά πρόβλημα, καθώς η Ισπανία διαθέτει επάρκεια εργατικού δυναμικού και εκτενές δίκτυο γραφείων εύρεσης εργασίας δημόσιων και ιδιωτικών υπαλλήλων (βλ. και ιστοσελίδες: <https://www.sepe.es/HomeSepe/empresas/ofertas-puestos-trabajo-en-empresas/buscador-empleo.html>, <https://asempleo.com>).

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ. ΚΛΑΔΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Η Ισπανία είναι μέλος της Ε.Ε. από το 1986 και της ευρωζώνης και συνεπώς ισχύουν, εν γένει, οι ίδιες επιχειρηματικές πρακτικές και πρότυπα με τις υπόλοιπες οικονομίες της Ε.Ε.

Παρά την ύφεση της περιόδου 2009-2013 καθώς και της ύφεσης που εκδηλώθηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας, η ισπανική οικονομία παραμένει ανεπτυγμένη, διαφοροποιημένη και ανταγωνιστική. Παρουσιάζει ευκαιρίες και προκλήσεις για εξωστρεφείς ελληνικές επιχειρήσεις.

Κύρια χαρακτηριστικά που της προσδίδουν δυναμικότητα και την καθιστούν ενδιαφέρουσα αγορά- στόχο είναι:

1. το μέγεθος της αγοράς
2. ο υψηλός βαθμός οικονομικής ελευθερίας
3. η παρουσία ανταγωνιστικών επιχειρήσεων
4. τα υψηλά καταναλωτικά πρότυπα
5. η προσέλκυση μεγάλου αριθμού τουριστών
6. η ιδιότητά της ως πύλη για την Λατινική Αμερική
7. η ποιότητα εξειδικευμένων προμηθευτών
8. το ανεπτυγμένο δίκτυο υποδομών

Οι μεγαλύτερες πόλεις είναι η πρωτεύουσα, Μαδρίτη (σχεδόν 7 εκατ. κάτοικοι στη μητροπολιτική περιοχή), ακολουθούμενη από τη Βαρκελώνη (περίπου 5,3 εκατ. στη μητροπολιτική περιοχή), οι οποίες αποτελούν τα δύο μεγαλύτερα κέντρα επενδύσεων στην Ισπανία. Ακολουθούν η Βαλένθια (1,5 εκατ., μητροπολιτική περιοχή), η Σεβίλλη (περίπου 1,5 εκατ., μητροπολιτική περιοχή), η Μάλαγα (1 εκατ., ευρύτερη περιοχή), το Μπιλμπάο (950 χιλ., ευρύτερη περιοχή), η Σαραγόσα (785 χιλ., μητροπολιτική περιοχή). Η Βαρκελώνη θεωρείται το μεγαλύτερο κέντρο υψηλής τεχνολογίας και νεοφυών τεχνολογικών επιχειρήσεων στην Ισπανία, καθώς και το τρίτο δημοφιλέστερο στην Ευρώπη, πίσω από το Βερολίνο και το Λονδίνο. Σημειώνεται επίσης ότι η Μαδρίτη, το δεύτερο μεγαλύτερο τεχνολογικό κέντρο νεοφυών επιχειρήσεων στην Ισπανία, βρίσκεται στην δέκατη θέση της ευρωπαϊκής κατάταξης, ενώ έχει επίσης καταφέρει να προσελκύσει πολλές επενδύσεις τα τελευταία έτη ιδιαίτερα στον τομέα χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, μετά την έξοδο του Ην. Βασιλείου από

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Για τις ελληνικές εταιρείες που ενδιαφέρονται να εξάγουν στην Ισπανία, ενδείκνυται να χρησιμοποιήσουν διανομέα ή αντιπρόσωπο με καλή γνώση της τοπικής αγοράς. Οι αντιπρόσωποι μπορούν να προσφέρουν εθνική ή πιο περιορισμένη γεωγραφική κάλυψη. Εταιρείες που σχεδιάζουν πιο ουσιαστικές επενδύσεις δύνανται να συμπράξουν με ισπανικές εταιρείες ή να ιδρύσουν εταιρεία με μερική ή πλήρη κυριότητα. Η είσοδος στην ισπανική αγορά προϋποθέτει προηγούμενη έρευνα αγοράς. Το Γραφείο ΟΕΥ της Ελληνικής Πρεσβείας συνδράμει ενδιαφερόμενες ελληνικές επιχειρήσεις και στην κατεύθυνση αυτή.

Συνιστάται η χρήση νομικής αρωγής προ της ολοκλήρωσης συμφωνιών με αντιπροσώπους. Κάθε περιφέρεια της Ισπανίας έχει το δικό της συμβούλιο εμπορικών αντιπροσώπων, στο οποίο οι ενδιαφερόμενοι εγγράφονται υποχρεωτικά. Οι αντίστοιχες ιστοσελίδες Μαδρίτης και Βαρκελώνης είναι www.coaccm.org, www.coacb.com.

Βασική γλώσσα εργασίας είναι η ισπανική (μολονότι ορισμένες από τις Αυτονομίες έχουν τη δική τους, όπως η Γαλικία, Χώρα των Βάσκων και Καταλονία). Οι περισσότερες εκ των μεγάλων ισπανικών επιχειρήσεων έχουν προσωπικό με σχετική ευχέρεια επικοινωνίας στην αγγλική γλώσσα, δεν ισχύει όμως το ίδιο για τις μικρότερου μεγέθους εταιρείες. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να υπάρχει μέριμνα μετάφρασης-διερμηνείας για τη σύνταξη αλληλογραφίας και τη δια ζώσης επικοινωνία, ιδίως κατά το αρχικό στάδιο της συνεργασίας. Τα προγράμματα προβολής και διαφήμισης θα πρέπει, επίσης, να είναι προσαρμοσμένα στα ισπανικά (χρήσιμες κλαδικές επαφές είναι διαθέσιμες από την Ένωση Διαφημιστών Ισπανίας, www.anunciantes.com).

Εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας – Ισπανίας, 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Ελληνικές εξαγωγές	1.140,87	1.193,73	2.108,93	2.075,07	1.569,22
Ελληνικές εισαγωγές	1.705,40	2.329,40	2.841,23	3.047,44	3.170,91
Εμπορικό ισοζύγιο	-564,53	-1.135,67	-732,30	-972,37	-1.601,68

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Έπειτα από την επανεκκίνηση των οικονομιών μετά την πανδημία, το διμερές εμπόριο μεταξύ

Ελλάδας και Ισπανίας όχι μόνο επέστρεψε στα προ πανδημίας επίπεδα αλλά παράλληλα έφθασε και ιστορικά υψηλά. Το 2024, η αξία των ελληνικών εξαγωγών προς Ισπανία ανήλθε στο επίπεδο των €1,569 δισ., μειωμένη κατά 24,4% σε σύγκριση με το 2023, όταν είχε ανέλθει σε €2,075 δισ. (προσωρινά στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ.). Από την άλλη πλευρά, οι ελληνικές εισαγωγές από την Ισπανία έφθασαν τα €3,171 δισ., αυξημένες κατά 4,1% έναντι του 2023, όταν είχαν ανέλθει σε €3,047 δισ. (προσωρινά στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ.). Το διμερές εμπορικό ισοζύγιο κατά το 2024 που έφθασε τα €1,602 δισ. παρουσίασε έλλειμμα για την Ελλάδα, αυξημένο κατά 64,7% έναντι του 2023 (είχε ανέλθει σε €972,37 εκατ. με βάση τα οριστικά στοιχεία). Κατά το 2024, ο διμερής όγκος συναλλαγών εμφανίστηκε μειωμένος κατά 7,5% (στα €4,74 δισ., έναντι €5,122 δισ. το 2023).

Η αξία των ελληνικών εξαγωγών προς Ισπανία κατά το α' τρίμηνο του 2025 ανήλθε στο επίπεδο των €422,88 εκ., μειωμένη κατά 1,3% σε σύγκριση με το α' τρίμηνο 2024, όταν είχε ανέλθει σε €428,43 εκ. Από την άλλη πλευρά, οι ελληνικές εισαγωγές από την Ισπανία κατά το α' τρίμηνο 2025 έφθασαν τα €775,79 εκ., αυξημένες κατά 9,59% έναντι του α' τριμήνου 2024, όταν είχαν ανέλθει σε €707,91 εκ.

ΤΑ 5 ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΕΞΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ (CN4)

Τετραψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας	2023		2024		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (σε ευρώ)	% στο σύνολο	Αξία (σε ευρώ)	% στο σύνολο	
[0302] Ψάρια, βρώσιμα, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	195.698.915	9,4%	199.293.886	12,7%	+1,8%
[2710] Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά (εκτός από ακατέργαστα λάδια)	337.554.118	16,3%	140.588.371	9,0%	-58,4%
[3004] Φάρμακα (εκτός από τα προϊόντα των κλάσεων 3002, 3005 ή 3006)	140.962.138	6,8%	124.923.769	8,0%	-11,4%
[7606] Ελάσματα και ταινίες, από αργίλιο, με πάχος > 0,2 mm	110.770.709	5,3%	97.185.654	6,2%	-12,3%
[8471] Μηχανές επεξεργασίας δεδομένων, αυτόματες, και μονάδες αυτών	188.144.899	9,1%	96.561.007	6,2%	-48,7%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΤΑ 5 ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ (CN4)

	2023		2024		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (σε ευρώ)	% στο σύνολο	Αξία (σε ευρώ)	% στο σύνολο	
Τετραψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας					
[8703] Επιβατικά αυτοκίνητα και άλλα αυτοκίνητα οχήματα κατασκευασμένα κυρίως για τη μεταφορά προσώπων	401.216.591	13,2%	264.746.733	8,3%	-34,0%
[6204] Κουστόμια-ταγιέρ, σύνολα, ζακέτες, φορέματα, φούστες, φούστες-παντελόνια, παντελόνια μακριά, φόρμες με τιράντες και παντελόνια κοντά, για γυναίκες ή κορίτσια	119.376.602	3,9%	119.535.911	3,8%	+0,1%
[3004] Φάρμακα (εκτός από τα προϊόντα των κλάσεων 3002, 3005 ή 3006) που παρουσιάζονται με μορφή δόσεων ή είναι συσκευασμένα για τη λιανική	68.527.086	2,2%	110.507.968	3,5%	+61,3%
[0201] Κρέατα βοοειδών, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	93.104.433	3,1%	102.202.644	3,2%	+9,8%
[0203] Κρέατα χοιροειδών, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη ή κατεψυγμένα	69.778.142	2,3%	65.812.641	2,1%	-5,7%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

ΕΜΠΟΡΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Εισπράξεις (αξία σε εκατ. ευρώ)	570,5	620,9	356,5	565,2	888,4	956,0	1.087,1
Πληρωμές (αξία σε εκατ. ευρώ)	289,2	341,8	226,8	291,9	362,6	433,5	499,4
Ισοζύγιο υπηρεσιών (αξία σε εκατ. ευρώ)	+281,3	+279,1	+129,7	+273,3	+525,8	+522,5	+587,7

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδας

Αναφορικά με το ισοζύγιο υπηρεσιών, αυτό είναι πλεονασματικό για την Ελλάδα. Το 2024, το πλεόνασμα εμφανίστηκε σημαντικά αυξημένο σε σύγκριση με το 2023 και τις προηγούμενες χρονιές, πλησιάζοντας το επίπεδο των 600 εκατ. ευρώ. Οι εισπράξεις αυξήθηκαν κατά 13,7% φθάνοντας τα 1,09 δισ. ευρώ, ενώ οι πληρωμές αυξήθηκαν κατά 15,2% φθάνοντας τα 499,4 εκατ. ευρώ.

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

	2019	2020	2021	2022	2023*	2024*
Ροές (σε εκατ. ευρώ)	5,7	3,9	3,4	1,9	-1,3	-2,9
Απόθεμα (σε εκατ. ευρώ)	72,8	135,3	143,0	34,8	47,9	-

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

*Προσωρινά στοιχεία Τραπέζης Ελλάδος

Το απόθεμα των ελληνικών επενδύσεων στην Ισπανία το 2023 ανήλθε σε 47,9 εκατ. ευρώ. Οι ροές ελληνικών επενδύσεων προς Ισπανία τα τελευταία τρία έτη ανήλθαν σε 1,9, -1,3 και -2,9 εκατ. ευρώ αντίστοιχα. Οι ελληνικές εταιρείες στην Ισπανία δραστηριοποιούνται κυρίως στους κλάδους τροφίμων, ιχθυοκαλλιέργειας, επεξεργασίας πρώτων υλών, τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού, τουριστικών υποδομών, συστημάτων άρδευσης, αξεσουάρ ένδυσης, συσκευασίας, λιανεμπορίου, ηλεκτρονικών πληρωμών.

ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

	2019	2020	2021	2022	2023*	2024*
Ροές (σε εκατ. ευρώ)	231,6	50,6	59,9	178,6	-31,9	110,6
Απόθεμα (σε εκατ. ευρώ)	702,7	992,6	897,3	880,3	1.085,8	-

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

*Προσωρινά στοιχεία Τραπέζης Ελλάδος

Το απόθεμα των ισπανικών επενδύσεων στην Ελλάδα το 2023 ανήλθε σε 1,09 δισ. ευρώ, καθιστώντας την Ισπανία 12^η μεταξύ των κορυφαίων ξένων επενδυτών στη χώρα μας. Οι ισπανικές επενδύσεις επικεντρώνονται στους κλάδους ενέργειας, λιανεμπορίου, διαχείρισης ξενοδοχείων-τουριστικών υποδομών, κατασκευών - δομικών υλικών, τηλεπικοινωνιακών υποδομών, ιχθυοκαλλιέργειών, καλλυντικών. Οι ροές ισπανικών επενδύσεων προς Ελλάδα εμφάνισαν σημαντική άνοδο τη διετία 2019-2020, όταν εμφανίστηκαν συνολικές εισροές ισπανικών κεφαλαίων στη χώρα μας της τάξεως των 282,2 εκατ. ευρώ. Το 2021 παρατηρήθηκαν εισροές ισπανικών κεφαλαίων ύψους 50,6 εκατ., το 2021 59,89 εκατ. ευρώ, το 2022 178,6 εκατ. ευρώ, ενώ το 2023 καταγράφηκε εκροή ισπανικών επενδυτικών κεφαλαίων της τάξεως των 31,9 εκατ. ευρώ και το 2024 σημειώθηκε εκ νέου εισροή ισπανικών κεφαλαίων, ύψους 110,6 εκατ. ευρώ.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Αφίξεις από την Ισπανία στην Ελλάδα (χιλ. επισκέπτες)	282,87	74,61	141,23	290,74	360,11	457,58
Ποσοστό στο σύνολο των αφίξεων	0,8%	1,0%	0,9%	1,0%	1,0%	1,1%
Μεταβολή	+25,3%	-73,6%	+89,3%	+105,9%	+23,9%	+27,1%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Οι αφίξεις των Ισπανών τουριστών στην Ελλάδα αποτελούν μικρό ποσοστό, συγκεκριμένα το 1,1% του συνόλου των αφίξεων και το 2,1% των αφίξεων τουριστών από χώρες Ε.Ε. για το 2024. Όσον αφορά τις εισπράξεις της Ελλάδας από την ανωτέρω κατηγορία ταξιδιωτών, αυτές έφθασαν τα 291,6 εκατ. ευρώ το 2024, σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 47,9% έναντι του 2023. Η δαπάνη ανά ταξίδι αυξήθηκε το 2024 στα 637,3 από 547,2 ευρώ το 2023, παραμένοντας σε επίπεδα χαμηλότερα του 2019 και του 2021.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η. ΧΡΗΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Ο κατάλογος που ακολουθεί είναι ενδεικτικός.

1. Ελληνικές Αρχές

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗ ΜΑΔΡΙΤΗ

Τηλ.: +34 915644653, Φαξ: +34 915644668
Avenida Doctor Arce, 24, Madrid, 28002

gremb.mad@mfa.gr

Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

Τηλ.: +34 915644592, Φαξ: +34 915645932
Avenida Doctor Arce, 24, Madrid, 28002

ecocom-madrid@mfa.gr

Προξενικό Γραφείο

Τηλ.: +34 915644653 Φαξ: +34 915641601
Avenida Doctor Arce, 24, Madrid, 28002

grcon.mad@mfa.gr

Γραφείο Δημόσιας Διπλωματίας

Τηλ.: +34 91 564 58 19 Φαξ: +34 915645819
Avenida Doctor Arce, 24, Madrid, 28002

pdo.mad@mfa.gr

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Γραφείο Ακολούθου Άμυνας

Τηλ./Φαξ: +34 915621656
Avenida Doctor Arce, 24, Madrid, 28002

defattache.embagrec@gmail.com

Γραφείο ΕΟΤ

Edificio Centro
c/Orense, 11 2o F - 28 020 Madrid

director@visitgreece.es

Ελληνική Κοινότητα Καταλονίας

Carrer de València, 558, 08026 Barcelona
Τηλ.: +34 93 454 90 21 / +34 649 472 452
comgriegabcn@gmail.com, comgregacat.net/gr

Ελληνική Κοινότητα Μαδρίτης

Τηλ.: +34 913 594 258 / +34 913 454 085

Ελληνική Κοινότητα Αλικάντε

Avda. de Aguilera 36, 1D , Alicante
Τηλ.: +34 646 83 72 55
griegosenalicante@gmail.com, griegosenalicante@gmail.com

Asociación Cultural Heleno – Aragonesa “Pansélinos”

Vía Ramón Pignatelli, 5 – 2ºA, 50007 Zaragoza
Τηλ.: +34 629 722 726, +30 6986 920 952
infopanselinos@gmail.com sites.google.com/site/asociacionpanselinos/home

Asociación Sociocultural Filohelena “Periplo”

C/ Fernández del Campo, 31,
Bajo, 48010 Bilbao, Vizcaya

info@asociacionperiplo.es
asociacionperiplo.es

2. Ισπανικές Αρχές – Υπουργεία - Κρατικοί Φορείς

MINISTERIO DE AGRICULTURA, PESCA Y ALIMENTACIÓN

Paseo de la Infanta Isabel, 1, 28014 Madrid
Tel.: +34 91 347 5368
www.mapa.gob.es/es

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

MINISTERIO DE ECONOMÍA, COMERCIO Y EMPRESA

Paseo de la Castellana, 162, 28046 Madrid

Tel.: +34 91 258 28 52

www.mineco.gob.es

- **DIRECCIÓN GENERAL DEL TESORO Y POLÍTICA FINANCIERA**

Paseo del Prado, 4, 28014 Madrid

Tel.: +34 917 697 231 (Sólo para Inversores de Deuda Pública)

consdeuda@economia.gob.es

- **INSTITUTO DE CRÉDITO OFICIAL**

Paseo del Prado, 4, 28014 Madrid

Tel.: +34 91 592 16 00

www.ico.es

- **ICEX España Exportación e Inversiones**

Paseo de la Castellana, 278, 28046 Madrid

Tel.: +34 900 349 000

www.icex.es

- **CERSA**

Calle de Orense, 58, 28020 Madrid

Tel.: +34 91 571 84 88

contacto@cersa-sme.es

www.cersa-sme.es

MINISTERIO DE ASUNTOS EXTERIORES, UNIÓN EUROPEA Y DE COOPERACIÓN

Sede Palacio de Santa Cruz, Plaza de la Provincia, 1, 28071 Madrid

Tel.: +34 913 799 700

infomae@maec.es

www.exteriores.gob.es

AGENCIA ESPAÑOLA DE COOPERACION INTERNACIONAL (AECI)

Avda. Reyes Católicos, 4, 28040 Madrid

Tel.: +34 915 838 100

E-mail: centro.informacion@aecid.es

www.aecid.es

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

MINISTERIO PARA TRANSFORMACIÓN DIGITAL Y DE LA FUNCIÓN PÚBLICA

P. de la Castellana 162. 28071 – Madrid
Tel.: +34 91 258 28 52, www.mineco.gob.es

MINISTERIO DE CIENCIA, INNOVACIÓN Y UNIVERSIDADES

Paseo de la Castellana, 162, 28046 Madrid
Tel.: +34 912 582 852
dpd@ciencia.gob.es www.ciencia.gob.es

MINISTERIO DE DERECHOS SOCIALES, CONSUMO Y AGENDA 2030

Paseo del Prado, 18-20, 28014 Madrid
Tel.: +34 915 961 000
Email: sede_electronica@mdsociales2030.gob.es www.mdsocialesa2030.gob.es/

MINISTERIO DE CULTURA

Plaza Del Rey, 1, 28004 Madrid
Tel.: +34 917 017 000
www.cultura.gob.es/portada.html

MINISTERIO DE DEFENSA

Paseo De la Castellana, 109, 28071 Madrid
Tel.: + 34 913 955 000
www.defensa.gob.es

MINISTERIO DE SANIDAD

Paseo del Prado, 18-20, 28014 Madrid
Tel.: +34 91 596 10 00 / +34 91 596 10 89 / +34 91 596 10 90
<https://www.sanidad.gob.es>

MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y FORMACIÓN PROFESIONAL Y DEPORTES

Calle de Los Madrazo, 15, 28014 Madrid
Tel.: +34 910 837 937
www.educacionyfp.gob.es

MINISTERIO DE TRANSPORTES Y MOVILIDAD SOSTENIBLE

Paseo De la Castellana, 67, 28071 Madrid
Tel.: +34 915 977 000
www.mitma.gob.es

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

MINISTERIO DE HACIENDA

Calle Alcalá, 9 - Planta Baja, 28071 Madrid
Tel.: +34 900 567 765 / +34 915 958 000
internetdgpresupuestos@sepg.hacienda.gob.es
www.hacienda.gob.es

MINISTERIO DE INDUSTRIA Y TURISMO

Paseo de la Castellana, 160, 28046 Madrid
Tel.: +34 913 494 640
www.mintur.gob.es

- **TURESPAÑA**

Calle Poeta Joan Maragall, 41, 28020 Madrid
www.tourspain.es

MINISTERIO PARA LA TRANSICIÓN ECOLÓGICA Y EL RETO DEMOGRÁFICO

Plaza San Juan de la Cruz, 10 28071 Madrid
Tel.: +34 91 597 65 77/78,
informacionma@miteco.es, <https://www.miteco.gob.es>

MINISTERIO DE JUSTICIA

Calle San Bernardo, 45, 28071 Madrid
Tel.: +34 902 007 214 / +34 918 372 295
www.mjusticia.gob.es

MINISTERIO DE LA PRESIDENCIA, RELACIONES CON LAS CORTES

Avenida Puerta de Hierro, 28071 Madrid
www.mpr.gob.es

MINISTERIO DE POLÍTICA TERRITORIAL Y MEMORIA DEMOCRÁTICA

Paseo de Castellana, 3, 28046 Madrid
Tel.: +34 91 2739000
<https://mpt.gob.es/index.html>

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

MINISTERIO DE TRABAJO Y ECONOMÍA SOCIAL

Paseo de la Castellana, 63, 28071 Madrid

Tel.: +34 913 630 000

<https://www.mites.gob.es>

MINISTERIO DEL INTERIOR

Calle Amador de los Ríos, 7, 28071 Madrid

Tel.: +34 915 37 15 68

www.interior.gob.es

MINISTERIO DE VIVIENDA Y AGENDA URBANA

Paseo de la Castellana 67, 28071 Madrid

Tel.: +34 915 977 000

<https://www.mivau.gob.es/>

MINISTERIO DE IGUALDAD

Calle Alcalá 37, 28014 Madrid

www.igualdad.gob.es

MINISTERIO DE INCLUSIÓN, SEGURIDAD SOCIAL Y MIGRACIONES

Calle de José Abascal, 39 - 28003 Madrid

Tel.: +34 913 63 70 00

www.inclusion.gob.es

MINISTERIO DE JUVENTUD E INFANCIA

P.º del Prado, 18-20, 28014 Madrid

<https://www.mdsocialesa2030.gob.es>

3. Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια

CAMARA DE COMERCIO HISPANO-GRIEGA

Calle del Barquillo 9, 29004, Madrid

Tel.: +34 911 412 639

E-mail: info@camarahispanogriega.com

www.camarahispanogriega.com

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

HELLENIC-SPANISH CHAMBER OF COMMERCE

Τσίλλερ 61, 11544 Αθήνα
Τηλ.: +30 211 2345864
E-mail: info@hellenicspanishchamber.gr
www.hellenicspanishchamber.gr

CAMARA DE COMERCIO DE ESPAÑA

Ribera de Loira, 12 - 28042 Madrid
Tel.: +34 91 590 69 00
E-mail: csc@cscamaras.es
<https://www.camara.es>

CAMARA OFICIAL DE COMERCIO E INDUSTRIA DE MADRID

Plaza de la Independencia, 1, 28001 Madrid
Tel.: +34 915 383 500
E-mail : camara@camaramadrid.es
www.camaramadrid.es

CAMARA OFICIAL DE COMERCIO, INDUSTRIA Y NAVEGACION DE BARCELONA

Avinguda Diagonal, 452, 08006 Barcelona
Tel. : +34 934 169 300
E-mail : cambra@cambra.cat
www.cambrabcn.org

CAMARA OFICIAL DE COMERCIO DE BILBAO

Calle Alda. Recalde, 50, 48008 Bilbao
Tel. : +34 944 706 500, Fax : +34944436171
E-mail : atencionalcliente@camarabilbao.com / lop@camarabilbao.com
www.camarabilbao.com

CAMARA OFICIAL DE COMERCIO, INDUSTRIA, SERVICIOS Y NAVEGACIÓN DE SEVILLA

Plaza de la Contratación, 8, 41004 Sevilla
Tel.: +34 955 110 898, +34 955 110 922 (internacional), +34 955 110 907
E-mail: mcarmen.navarro@camaradesevilla.com
www.camaradesevilla.com

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

CAMARA OFICIAL DE COMERCIO E INDUSTRIA Y NAVEGACION DE MALAGA

Cortina del Muelle, 23, 29015 Málaga

Tel.: +34 952 211 673

E-mail: registro@camaramalaga.com

www.camaramalaga.com

CEOE: CONFEDERACIÓN ESPAÑA DE ORGANIZACIONES EMPRESARIALES

Calle de Diego de León, 50, 28006 Madrid

Tel: +34 915 663 400

E-mail: ceoe@ceoe.es

www.ceoe.es

CEIM: CONFEDERACIÓN EMPRESARIAL DE MADRID

Calle de Diego de León, 50, 28006 Madrid

Tel.: +34 914 11 53 17

E-mail: rocio.guemes@ceim.es

www.ceim.es

4. Τραπεζικός τομέας

BANCO DE ESPAÑA (OFICINAS CENTRALES)

Calle de Alcalá, 48, 28014 Madrid

Tel.: +34 913 385 000, Fax: +34 913 385 487

E-mail: infoweb@bde.es / www.bde.es

INSTITUTO DE CRÉDITO OFICIAL (ICO)

Paseo del Prado, 4, 28014 Madrid

E-mail: ico@ico.es

www.ico.es

ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE BANCA

Paseo de la Castellana, 259-D, 28046 Madrid

Tel.: +34 917 891 311

E-mail: aeb@aebanca.es

www.aebanca.es

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

5. Διοργανωτές Εκθέσεων

IFEMA

Feria de Madrid, Avda. del Partenón, 5, 28042 Madrid
Tel.: +34 902 221 515 / +34 917 223 000
E-mail: atencionalcliente@ifema.es
www.ifema.es

FIRA BARCELONA

Fira de Barcelona, Av. Reina Mª Cristina, 08004 Barcelona
Tel.: +34 902 233 2000
E-mail: infofira@firabarcelona.com
<https://www.firabarcelona.com>

6. Ξενοδοχεία (ενδεικτικά)

AC HOTEL RECOLETOS

Calle Recoletos, 18, 28001 Madrid
Tel.: +34 914 361 382
E-mail: acrecoletos@ac-hotels.com
www.hotelacrecoletos.com

7 ISLAS HOTEL

Calle Valverde, 14, 28004 Madrid
Tel.: +34 915 234 688
E-mail: reservas@7islashotel.com

www.7islashotel.com

ONE SHOT RECOLETOS 04

Calle Salustiano Olózaga, 4, 28001 Madrid
Tel.: +34 911 820 070
E-mail: recoletos04@oneshothotels.com
www.hoteloneshotrecoletos04.com

APARTAMENTOS BLUME

C. del Conde de Aranda, 3, 28001 Madrid
Tel.: +34 913 608375
E-mail: info@apartamentosblume.com / www.apartamentosblume.com

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

HOTEL EUROSTARS MADRID TOWER

Paseo de la Castellana, 259 B, 28046 Madrid

Tel.: +34 913 342 700

E-mail: reservations@eurostarsmadridtower.com

www.eurostarsmadridtower.com

NH MADRID PASEO DE LA HABANA

Paseo de la Habana, 73, 28036 Madrid

Tel.: +34 914 430 720 / +34 913 984 639 (reservations)

E-mail: nhabana@nh-hotels.com

www.nh-hoteles.es

INTERCONTINENTAL Hotels & Resorts MADRID

Paseo De La Castellana, 49, 28046 Madrid

Tel: +34 917 007 300 / +34 902 875 730

E-mail: icmadrid@ihg.com

www.intercontinental.com

HOTEL NH COLLECTION MADRID EUROBUILDING

Calle de Padre Damián, 23, 28036 Madrid

Tel: +34 916 008 162 / +34 913 984 438

E-mail: nhcollectioneurobuilding@nh-hotels.com

www.nh-hoteles.es

DoubleTree by Hilton Madrid – Prado

C. de San Agustín, 3, Centro, 28014 Madrid

Tel.: +34 913 60 08 20

E-mail: madridprado@hilton.com

Hotel Vincci Soho

C. del Prado, 18, Centro, 28014 Madrid

Tel.: +34 911 41 41 00

E-mail: soho@vinccihoteles.com

<https://www.vinccisoho.com>

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

7. Διπλωματικές Αποστολές

REPRESENTACIÓN DE LA COMISIÓN EUROPEA EN ESPAÑA

Paseo de la Castellana, 46, 28046 Madrid

Tel: +34 914 238 000

E-mail: comm-rep-es-docu@ec.europa.eu

www.ec.europa.eu

8. Χρηματιστήρια και Εθνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς

COMISIÓN NACIONAL DEL MERCADO DE VALORES (CNMV)

Calle Edison, 4, 28006 Madrid

Tel.: +34 915 851 500, +34 902 149 300

E-mail: international@cnmv.es

www.cnmv.es

BOLSAS Y MERCADOS ESPAÑOLES (BME)

Plaza de la Lealtad 1, 28014 Madrid

Tel.: +34 917 095 000 / +34 915 891 306

E-mail: info@grupobme.es

<http://www.bolsasymercados.es>

BOLSA DE MADRID

Plaza de la Lealtad 1, 28014 Madrid

Tel.: +34 917 095 000

E-mail: ibex@grupobme.es

<https://www.bolsasymercados.es/bme-exchange/es/Bolsa-Madrid>

BOLSA DE BARCELONA

Paseo de Gràcia, 19, 08007 Barcelona

Tel.: +34 934 013 555, Fax: +34934013650

E-mail: ibex@grupobme.es

<https://www.bolsasymercados.es/bme-exchange/es/Bolsa-Barcelona>

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

BOLSA DE BILBAO

Calle Jose Mª Olabarrí 1, 48001 Bilbao
Tel.: +34 944 034400, Fax: +34944034430
E-mail: info@grupobme.es
<https://www.bolsasymercados.es/bme-exchange/es/Bolsa-Bilbao>

BOLSA DE VALENCIA

Carrer d'Isabel la Catòlica, 8, L'Eixample, 46004 València
Tel.: + 34 96 387 0116
E-mail: info@grupobme.es
<https://www.bolsasymercados.es/bme-exchange/es/Bolsa-Valencia>

9. Επιχειρηματικοί Φορείς

CONFEDERACIÓN ESPAÑOLA DE LA PEQUEÑA Y MEDIANA EMPRESA (CEPYME)

Calle Diego de León, 50, 28006 Madrid
Tel.: +34 914 116 161
E-mail: contacto@cepyme.eu www.cepyme.es

INSTITUTO DE CONTABILIDAD Y AUDITORÍA DE CUENTAS

Calle Huertas, 26, 28014 Madrid
Tel.: +34 913 895 600
<https://www.icac.gob.es>

ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE CONTABILIDAD Y ADMINISTRACIÓN DE EMPRESAS

Calle Rafael Bergamin, 16 B, 28043 Madrid
Tel.: +34915473756, +34915474465, Fax.: +34915413484
E-mail: info@aeca.es
www.aeca.es

ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE EMPRESAS DE CONSULTORÍA

Calle Monte Esquinza, 34 - 2º B, 28010 Madrid
Tel.: +34 913 080 161, Fax: +34913913593
E-mail: aec@aeconsultoras.com www.aeconsultoras.com

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

10. Διεθνείς Οργανισμοί

INTERNATIONAL OLIVE OIL COUNCIL

Príncipe de Vergara, 154, 28002 Madrid
Tel.: +34 915 903 638, Fax: +34915631263
E-mail: ioc@internationaloliveoil.org
www.internationaloliveoil.org

WORLD TOURISM ORGANIZATION

Calle Poeta Joan Maragall, 42, 28020 Madrid
Tel.: +34 915 678 100
E-mail: info@unwto.org
www.unwto.org

11. Διαδικτυακός Οικονομικός Τύπος

CINCO DIAS: www.cincodias.com
EL ECONOMISTA: www.eleconomista.es
EXPANSION: www.expansion.com

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, ecocom-madrid@mfa.gr